

Reggeli Újság

Noviszád, 1940 augusztus 9, péntek

Urednik — Szerkeszti
ANDRÉE DEZSŐ

21. évfolyam 218. szám

Bossy a magyar kormány nézetét akarta megismerni Budapesten

**A román kormány külön megbízottja már elhagyta a magyar fővárost
Küszöbön áll a román kormány átalakítása — Két kérdést kell még tisztázni
a román-bolgár tárgyaláson — Románia külön megbízottat küldött Berlinbe**

A beográdi Vreme bukaresti tudósítójának értesülése szerint a román kormány külön megbízottat küldött Berlinbe. Ez a megbízott Pollini tanár, a külügyminisztérium kabinetfőnöke, aki a román kormány emlékiratát kívánja átnyújtani a német birodalom vezérének és külügyminiszterének. A román kormány az emlékiratban beszélt a Bulgáriával folytatott tárgyalásokról és a magyar követelésekkel szemben elfoglalt román álláspontjáról. Valószínű, hogy az emlékiratot főleg a magyar követelések miatt küldték Berlinbe.

Ugyancsak a Vreme értesülése szerint Bulgária nemcsak Dél-Dobruzsát kapja vissza rövid időn belül, hanem 18 milliárd levét is kap Romániától

kártérítés fejében azért, mert Románia Dél-Dobruzsát husz éven át használta.

Bossy megérkezése Budapestre

Budapestről jelenti a Stefani: Bossy román meghatalmazott miniszter szerdán délután érkezett Budapestre. A pályaudvaron a román követség tagjai várták.

Az este kiadott hivatalos közlemény szerint Bossy este 6 órakor meglátogatta Teleki miniszterelnököt és Csáky külügyminisztert. A tanácskozás félórát tartott. Utána a magyar kormány minisztertanácsot tartott. A budapesti politikai körök a tanácskozások tárgyát illetően teljesen tartózkodóak.

A román-bolgár tárgyalások második része

Szófiából jelentik: Bolgár politikai körökben látható meglepéssel fogadták azokat a híreket, amelyek szerint külföldön úgy látják, hogy a délkelet-európai kérdés rendezésére vonatkozó tárgyalások kedvező kilátásokkal kecsegtetnek. Rámutatnak arra, hogy az a politika, amely sikereket ér el Berlin és Róma előrelátásának köszönhető. Azt hiszik, hogy rövidesen a kölcsönös bizalom légköré fog helyreállni Magyarország, Bulgária és Románia viszonyában is.

Rómából jelentik: A Giornale d'Italia jelentése szerint Magyarország nagy jóakarattal és tárgyilagossággal akar leülni a tárgyaló asztalhoz, de ugyanezt várja a másik féltől is.

Rómából jelentik: A Giornale d'Italia jelentése szerint Magyarország nagy jóakarattal és tárgyilagossággal akar leülni a tárgyaló asztalhoz, de ugyanezt várja a másik féltől is.

Két vitás pont van még Románia és Bulgária között

Rómában úgy tudják, hogy Románia és Bulgária között már csak két vitás pont van. Románia nem akarja a Fekete-tengeren levő Kalatra fokot és Szilisztria városát átadni Bulgáriának. Az előbbi Várna és Konstanza között van és fontos stratégiai pont, a másikat pedig a szilisztriai vasúti hid miatt nem akarják átadni. Bolgár részről azt a közvetítő indítványt tették, hogy az egyik vitás helyet hajlandók átadni Romániának, a másikat azonban maguknak követelik.

A kártérítés kérdésében eddig még nincsen semmiféle megoldás.

KORMANYVALSAG FENYEGET ROMANIABAN

Bukarestből jelenti a német távirati iroda: A vasgárda vezetősége kizárta tagjai sorából a kormányban volt három tagját. A kizártak: Budisteanu közoktatásiügyi miniszter, Neveanu az állami vagyion minisztere és Videanu államtitkár.

A kizárás okául azt hozzák fel, hogy a három miniszter vétett a vasgárda fegyelme ellen.

FELTUNEST KELTŐ LETARTÓZTATÁS BUKARESTBEN

Bukarestből jelentik: Nagy feltűnést keltett a román fővárosban, hogy Gregorianut, Románia római követségének sajtóattaséját, aki jelenleg Bukarestben tartózkodik, letartóztatták és átadták a hadbi-

róságoknak. Gregorianut alaptalan és súlyos kifogásokat emelt Románia római követe és katonai attaséja, továbbá a vatikáni követ ellen is.

MOSZKVA BA ÉRKEZETT A MAGYAR KERESKEDELMi KÜLDÖTTSEG

Moszkvából jelentik: Nickl Alfréd meghatalmazott miniszter és követ vezetésével Moszkvába érkezett a magyar kereskedelmi küldöttség, amely Berlinből repülőgépen érkezett a szovjet fővárosába. A moszkvai repülőtéren Kurtilov helyettes külügyi államtitkár, Borkov a protokoll osztály főnöke, Alexandrov a kereskedelmi népbiztosság külkereskedelmi osztályának vezetője, Kristóffy József magyar követ és a követség egész főtisztára fogadta a magyar küldöttséget.

A ROMÁN KORMÁNY ÁTALAKITÁSA

Bukaresti jól értesült körök úgy tudják, hogy rövidesen küszöbön áll a román kormány átalakulása. Több miniszter kiválik a mai kormányból és ezek helyét az erdélyi Pop Valér, továbbá a volt Goga párti Scridon Leon foglalná el, aki a munkaügyi miniszter lenne. Puskariu egyetemi tanár közoktatásiügyi miniszteri tisztséget kapná. Az elnök és külügyminiszter, valamint a tábornokok megmaradnának a kormányban.

Az olasz sajtó Délkelet-Európa ujjaépítéséről

A Popolo d'Italia esti lapja, a Sera oldalas cikkben ismerteti az erdélyi kérdést. Bevezetőben hangsúlyozta, hogy Magyarországot ma inkább, mint valaha, mély hálszállai fűzik Olaszországhoz, melynek segítségével remélik elérni nemzeti eszméinek megvalósítását. Rámutat a lap arra, hogy Magyarországnak a Kárpátok medencéjében központi fekvésénél fogva milyen nagy jelentősége van. Részletesen ismerteti a lap az erdélyi részeknek a magyar anyaországgal 1918-ig való szoros gazdasági összefüggését.

A lap ezután azt írja, hogy megkezdődött Délkelet-Európa újjaépítése. Ennek első lépése gróf Teleki és gróf Csáky müncheni látogatása volt Hitler vezérnél Ribbentrop és Ciano gróf külügy-

miniszterek jelenlétében. A második lépés a román és bolgár államférfiak németországi és olaszországi látogatása volt.

Hangoztatja a lap, hogy Románia volt az utolsó az utódállamok között, amely népszámlálást tartott. A háború után az első népszámlálást 1930-ban tartották meg Romániában, de annak eredményét csak 1938-ban tették közzé. E román népszámlálás szerint Erdélyben 1,678.000 magyar él. Azóta ezek száma legalább 1,800.000-re emelkedett, állapítja meg a lap, amire hozzá kell venni azt a kétszáz ezer magyart is, akiket 1918 után kiutasítottak a románok Erdélyből, vagy akik onnan elmenekültek. Így tehát Erdélynek kétmilliónyi magyar lakossága van.

Miből állott a müncheni megállapodás

Rómából jelentik: A külföldi sajtótudósítók tegnapi értekezletének központjában a román-magyar tanácskozások kérdése állott. Külföldi hírlapírók, arra a budapesti tudósításra hivatkozva, hogy Magyarország szigorúan a müncheni megállapodás alapján áll, megkérdezték, hogy miből állott tulajdonképpen a müncheni megállapodás.

Erre a kérdésre olasz részről a következő választ adták:

Münchenben tulajdonképpen nem a nemzetközi jog értelmében vett megegyezést kötöttek, hanem fontos elvi álláspontot jelöltek ki, amely Olaszország, Németország és Magyarország álláspontját szögezte le a délkelet-európai kérdés rendezés tekintetében.

Budapesti jelentés szerint Bossy román követ tegnap délelőtt is fontos megbeszéléseket folytatott, délután pedig visszautazott Budapestre Bukarestbe.

Augusztus első felében nagy események történnek

Egyre közeledik az Anglia elleni nagy támadás időpontja

Berlinből jelentik: A német főhadiszállás tegnapi jelentése szerint egy német tengeralattjáró elsüllyesztett három felfegyverzett ellenséges kereskedelmi hajót, összesen 16.000 bruttó regisztertonna tartalommal.

Német repülőgépek az elmúlt éjjel aknákat helyeztek el több angol kikötő előtt. Más német gépek Lielandban a motorgyárat, Chesterben a Vickers-Armstrong motorgyárat, Plimouthban, Manchesterben, Cardiffban, Dorchesterben légvédelmi tüzérségi állásokat és más katonai célpontokat bombáztak.

Az elmúlt éjjel néhány angol gép Észak- és Nyugatnémetország fölé repült, bombákat is dobott, de károkat nem okozott. Essen és Datelnben néhány ház kigyulladt, de a légvédelmi csapatok a tüzet hamarosan eloltották. Két ellenséges gépet lelőttünk.

ANGOL JELENTÉS

Az angol légügyi minisztérium közlése szerint az elmúlt éjjel brit bombázók, az alacsony felhőktől akadályozva, kénytelenek voltak több kitűzött feladat teljesítését eltekinteni. Ennek ellenére is megtámadták a hamburgi finomítókat, a schwerteni löszraktárakat és a hamborni légháritó ütegeket, míg más repülőgépek a hollandiai és északnémetországi repülőtereket bombázták és tüzeket idéztek elő. Egy repülőgépünk eltűnt.

Egy ellenséges tengeralattjáró támadása következett, amelyet az irpartok közelében intézett angol hajókaraván ellen, elsüllyedt a 9337 tonnás »Akra« nevű személyszállító hajó. Egy brit kikötőben partrattették a hajó 450 utasát, míg 25 eltűnt. A 25 utas akkor tűnt el, amikor egy motoresónak a viharos tengeren felborult. A hajón gyermekek nem voltak. Az »Akra« fél óra alatt süllyedt el.

A BRIT HAJÓK ÜRTARTALMA TIZMILLIÓ TONNÁVAL NÖVEKEDETT

Londonból jelenti a Reuter-ügynökség: A kereskedelmi tengerészeti minisztérium közlése szerint Lengyelországnak, Norvégianak, Dániának, Hollandiának Németország részéről történt elfoglalása és Franciaország kapitulációja következtében a brit kereskedelmi tengerészet tonnatartalma tíz millió tonnával növekedett, amiből öt és fél millió tonna Norvégiára, három millió tonna Hollandiára, fél millió tonna pedig Belgiumra és Lengyelországra esik. Mindezek a hajók 500 tonnánál nagyobb egységek.

A kereskedelmi tengerészeti minisztérium ezenfelül fél millió tonna ürtartalma dán, fél millió tonna francia és egy és negyed tonna ürtartalma sémleges állambeli hajókat tart felügyelete alatt.

A Newyork Times foglalkozva az angol hajóir növekedéséről szóló jelentéssel, megállapítja, hogy a brit kereskedelmi tengerészet növekvő

vasutegységeit azzal lehet magyarázni, hogy a németek megszállták Franciaország tengerpartját.

Londonban az a vélemény, hogy a német blokádot komolyan kell venni.

Az olasz sajtó az Anglia elleni támadás időpontjáról

Rómából jelentik: Az olasz lapok tegnap reggeli számaikban behatóan foglalkoznak az Anglia elleni támadás kérdésével. A Telegrafo azt írja, hogy a meginduló nagy támadás időpontja mind inkább közeledik. A létkör nagyon puskaporos és augusztus első felében nagy események történnek.

A Popolo d'Italia szerint egész Európa türelmetlenül várja a támadás megkezdését, legyenek azonban megnyugodva a türelmetlenkedők, hogy erre sor kerül. Az Anglia elleni támadás nem gyerekjáték és ezért ezt a legnagyobb megfontolással kell előkészíteni és megvalósítani. A tengelyhatalmak észszerűen kell eljárniok, mert győzelmük biztos lesz. Azt ma már senki sem vonhatja kétségbe, hogy a brit birodalom feltartóztatlanul rohan összeomlása felé. A tengelyhatalmak gondolja, hogy az európai kontinens ne pusztuljon el Angliával együtt.

Anglia nem tartotta meg a Japánnal kötött megegyezést

Tokióból jelentik: A japán hadügyminisztérium szóvivője újságírók előtt kijelentette, hogy tovább folyik a Burmán átmenő hadianyag szállítás Kinába. Az angol kormány annakidején megállapodást kötött a japán kormánnyal, hogy nem enged több hadianyagot erre szállítani. Ha azonban a beérkezett jelentések pontosak, akkor Anglia nem tartotta meg a Japánnal megkötött egyezményt. Ez esetben Japán megteszi a szükséges intézkedéseket.

Bossy nem vitt memorandumot magával

A Popolo di Roma egészen megbízható helyről úgy értesült, hogy Bossy római román követ budapesti utazása annak a jele, hogy sikerült az első nehézségeket eltüntetni. Beavatott helyen nem hiszik, hogy Bossy valamilyen memorandumot hozott volna magával. Sokkal valószínűbbnek látszik, hogy csak a magyar kormánynak a megegyezésre vonatkozó terveit akarta megismerni.

Ezzel magyarázzák különben azt is, hogy utja igen rövid ideig tartott.

Kanadától Falkland szigetéig védi a havannai határozat a nyugati félteke status quo-ját

Az Egyesült Államok kormánya néhány héttel ezelőtt kijelentette, hogy nem tűrné a nyugati földteke európai gyarmatainak birtokháborítását és ragaszkodik ahhoz, hogy

gyarmatok ugyanolyan fennhatóság alatt maradjanak, mint a mostani háború megindítása előtt voltak.

Az USA a jelenlegi birtokosok jogait elismeri és nem egyezik bele abba, hogy ezeket a birtokokat mások szerezzék meg.

Ezt a nagyjelentőségű nyilatkozatot, amely a Monroe-elv kiterjesztésével egyértelmű, legutóbb Havannában a pánamerikai konferencia 21 résztvevő állama is megerősítette. Az európai hatalmi viszonyok változása közben könnyen megtörténhet, hogy amerikai gyarmatok, vagy más területek birtokjoga körül vita, vagy fegyveres viszály keletkezik. Az Egyesült Államok ezt mindenképpen el

akarják kerülni. Bármiként alakulna tehát Európa új rendezése, az amerikai birtokok nem cserélhetnek gazdát

és ha valamelyik európai hatalom nem képes amerikai gyarmatainak a felségjogokat gyakorolni, akkor e területek vagy visszanyerik önállóságukat, vagy csatlakoznak valamelyik amerikai államhoz, de új európai vagy ázsiai hatalom nem foglalhatja el.

Az USA elhatározása igen nagy területek sorsát érinti.

A KITERJESZTETT MONROE-ELV

Ezek közül legfontosabb Kanada, az Egyesült Államok hatalmas északi szomszédja. A kiterjesztett Monroe-elv, amely nem engedi meg az amerikai területeken lévő gyarmatok amerikai államhoz, természetesen Kanadára is vonatkozik. Ez a hatalmas ország független és szabad tagja az angol birodalomnak.

1920 óta külön követeket is küldhet idegen hatalmakhoz. Az amerikai felfogás szerint tehát Kanada más európai hatalmak befolyása alá nem kerülhet, hiszen politikai és államjogi szempontból mindenkor maga dönthet sorsáról.

Kanada területe nagyobb, mint az Egyesült Államoké. A XVI. századig a franciáké volt, most is sok francia él ott. Az angolok

a héteves háborúban, 1759-ben szerezték meg

és az 1812—14-es háborúban sikeresen védelmezték az amerikaiak támadása ellen. 1867 óta Kanada angol dominium és a legszorosabban együttműködik az anyaországgal. Tíz millió lakosa van. Területe 9.534.000 négyzetkilométer (az Egyesült Államok-területe csak 7.839.000 négyzetkilométer).

E hatalmas dominiumon kívül

Angliának gyarmatai is vannak az amerikai területen.

Igy mindenekelőtt a 360 szigetből álló Bermuda szigetcsoporthoz tartoznak a szigetek kelet felé mintegy ezer kilométerre terülnek el az amerikai Karolina államtól. Nyugat-Indiában is nagy területeken uralkodnak az angolok. Ott vannak

a Bahama-szigetek, ahova most nevezték ki fő kormányzóknak Windsor herceget,

ezenkívül Jamaica, Cuba és azok a kis szigetek, melyek Portorico-tól keletre kezdődnek és Dél-Amerika partjai mentén Trinidad-dal érnek véget.

Az Egyesült Államok szempontjából azért jelentősek e szigetek, mert körülkarolják a Karábi-tengert, melynek délnyugati végében van a Panama-csatorna. Ha ezek a szigetek oly hatalmak kezébe kerülnének, melyek az Egyesült Államokkal nincsenek jó viszonyban, ez

súlyosan veszélyeztetné a Panama-csatorna közlekedését.

Ugyanez érvényes Brit-Hondurasra is, a Yukatan-félsziget déli vidékén. Végül meg kell említeni még, hogy

délamerikai földön is van egy angol gyarmat: Angol-Guyana, amely Holland-Guyanával határos. Holland-Guyana, Curacao szigete és az Antillák, vagyis együtt az egész Holland-Nyugat-India, stratégiai szempontból ugyancsak igen fontos az Egyesült Államoknak.

Délamerika legdélibb vidékén van Falkland-szigete, mely mint angol tengeri támaszpont, igen jelentékeny.

A kiterjesztett Monroe-elv tehát Anglia, Franciaország és Hollandia birtokait védelmezi. Ezekkel az országokkal az Egyesült Államok a huszadik század kezdetétől a legbarátságosabb viszonyt tartják fenn és az USA a legélesebben elnevezné e gyarmatok birtokcserejét.

Az olaszok 250.000 emberrel megkezdték a támadást Egyiptom ellen

Az olaszok keletafrikai hadműveletet végzetéseik lehelnek a brit világbirodalomra - állapítja meg a japán sajtó - India nem bizik Angliában

Anglia újabb százmillió dollárért vásárol hadianyagot Amerikában

Kairóból jelenti a Reuter-ügynökség: Hivatalos jelentés szerint az olaszok elfoglalták, az adeni öbölben levő Zeilát.

A Stefani-iroda jelentése szerint a brit csapatok felvesszve menekültek Zeilában az előnyomuló olaszok elől. Zeila, amely Brit-Szomalí földön, az adeni öbölben fekszik, igen nagy jelentőséggel bír továbbá olasz hadműveletek szempontjából.

A Reuter-ügynökség a brit hadvezetőség alábbi jelentését közli a keletafrikai harcokról:

»Augusztus 5-én egy olasz hadoszlop ellenállás nélkül behatolt Zeilába. Ugyanaznap erős csapatok tüzérésszel, gépfegyverekkel és repülőgépekkel együttesen véghezvitt támadás során Hargeisa városát foglalták el. Csapatunk, amelyeknek csak az volt a feladatuk, hogy az ellenség előnyomulását megnehezítsék, visszavonultak, miután az ellenségnek érzékeny veszteségeket okoztak és három ellenséges tankot megsemmisítettek. Saját veszteségeink jelentéktelenek voltak.

Augusztus 6-án az ellenség gyátlóság, tüzérésszel és páncélos osztagok segítségével elfoglalta Odveit. Egy kisebb szomalí csapatokból álló páncélos osztag megnehezítette az ellenség előnyomulását anélkül, hogy veszteségeket szenvedett volna.

Palesztinában augusztus 6-án az ellenséges repülőgépek ismét bombázták Haifát. A bombák nagyrésze azonban olyan területre esett, ahol nem okoztak kárt. Haifára egyetlen bomba sem esett. A bombázásnak katonai személy nem esett áldozatul, a polgári áldozatok száma tíznél kevesebb volt. A légvédelmi tüzérésszel azonban működésbe lépett és hevesen lötte az olasz repülőgépeket.

A nyugati pusztaságban nem volt ellenséges hadmozdulat. Szudánban és Keniában minden nyugodt és nincsen semmi jelenteni való.

A Reuter-ügynökség azt írja, hogy londoni illetékes körök jelentése szerint Zeilát 1935-ben ajándékként kínálták fel Olaszországnak, de az nem fogadta el. Az olaszoknak most a tenger partján 240 kilométeres utat kell megtenniük Berberáig.

Az angolok szerint az ellenállást Kargaisa hegyvidékén fogják megkezdeni.

A Stefani-ügynökség jelenti:

Az olasz csapatok diadalmas előnyomulása Brit-Szomalí területén arra készíti a félhivatalos brit távirati ügynökséget, hogy olyan jelentést tegyen közzé, mely újabb bizonyítéka a brit dühnek. Ebben a brit jelentésben az áll, hogy az olaszok Zeilában semmiféle ellenállásra nem találtak a brit csapatok részéről. Beismeri Hargeisa el-

stét is, amit nagyszámu olasz csapatok vettek birtokukba. A britek ezt a balsikert azzal akarják szépíteni, hogy azt jelentik, hogy csapataik parancsszerűen vonultak vissza, miután előzőleg nagy veszteségeket okoztak az olaszoknak.

A brit jelentés egészen természetesen igen atacsonyoknak mondja az angol veszteségeket. A legmerészebb angol állítás azonban az, hogy 1935-ben Zeilát felajánlották az olaszoknak, de ezt elutasították. Londonban elfelejtik, hogy az olaszok ezt a szegényes ajánlatot azért utasították el,

mert céljuk az Etiópia feletti teljes győzelem volt, amit el is értek az angolok minden szankciós politikája ellenére is.

A brit jelentés azzal akarja megnyugtani az angol közvéleményt, hogy az olaszoknak most 240 kilométeres utat kell megtenniük a tengerpart mentén, hogy Berberába érjenek. Azt is mondják, hogy a brit ellenállás a hegyvidéken fog megkezdődni. London, mint mindig, most is feltételekkel dolgozik, de köztudomásu, hogy a jövő mindig a jelentől függ és Anglia jelenlegi ügyei mind rosszabbul állanak.

Olaszország keltészakítja a brit világbirodalmat

Az egész világsajtó nagy érdeklődéssel kíséri az olaszok afrikai támadásait. A szófiai lapok tegnapi számaikban egész első oldalukat betöltő nagy című részekben számolnak be az olaszok keletafrikai sikereiről és rámutatnak arra, hogy ennek igen súlyos következményei lehetnek a brit világbirodalomra.

A newyorki lapok is nagy cikkeken számolnak be az olaszok afrikai sikereiről. A Newyork Times azt írja, hogy Olaszország el akarja vágni a Vörös-tengert az adeni öböltől és ezzel ketté szakítja a brit világbirodalmat.

A japán sajtó szerint az olaszok keletafrikai harcai és sikerei az angolok ellen eldönthetik a brit világbirodalom sorsát.

Az amerikai sajtó szerint az olaszok 250.000 emberrel megkezdték támadásukat Egyiptom ellen és már több helyen be is hatoltak az országba.

A Berner Tagblatt azt írja, hogy az olaszok Afrikában mindenhol támadják az angolokat. A Szuezi-csatorna ellen irányuló támadást nagy mértékben megkönnyítette az a körülmény, hogy a Weygrand-féle sziriai hadsereg felbomlott és erről az oldalról már nem fenyegeti semmiféle veszély az előnyomuló olaszokat.

Olasz hivatalos jelentés az afrikai sikerekről

A tegnapi olasz hivatalos jelentés az afrikai harcokról a következőket mondja:

»Egyik hadoszlopunk, amely három nap e'ött átlépte a Brit-Szomalí föld határát, elfoglalta Zeilát.

Keletafrikai repülőcsapataink Nadzsir repülőtere ellen támadást hajtottak végre és ez alkalommal bombáink három ellenséges gépet pusztítottak el a földön, a repülőter épületeit pedig súlyosan megrongálták. Egy ellenséges vadászgépet légi harc során löttünk le.

A Diredaua és Massaua elleni légi támadás nem okozott kárt.

A Földközi-tenger keleti részén tengerészeti repülőink megtámadtak egy hadihajóktól kísért öt hajóból álló karavánt. A bombák két hajót súlyosan megrongáltak.

ANGLIA GYENGÉBB AFRIKÁBAN OLASZORSZAGNÁL

Londonból jelenti: A »Daily Mail« Lovey alezredes cikkét közli, aki ismerteti az angoloknak a Földközi-tengeren és Afrikában levő erőit és az angolok ottani helyzetét. Lovey véleménye szerint

a Libiában és Abessziniában levő olasz fegyveres erők sokkal nagyobbak az angolokénál és igen veszélyes játék az olasz hadsereget és erejét lebecsülni. Angliának nem szabadna megfelekedni arról a veszélyről, amely közelkeleti súlyos helyzetét fenyegeti.

A RESOLUTION ANGOL DRÉDNEAUGHT HARCKÉPTELEN

Tangerből jelenti: Gibraltári jelentések közölték, hogy a Resolution angol páncélos cirkáló olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy hosszú időre harcképtelenné vált és ezért nem is hagyhatta el Gibraltár kikötőjét a többi angol hadihajóval együtt.

Most az a jelentés érkezett Algécirasból, hogy Gibraltárban több angol tengerészt temettek el, akik a Resolution fedélzetén teljesítették szolgálatot. Ezek az angol tengerészek akkor veszítették életüket, illetve szerettek oly súlyos sérüléseket, hogy azokba belehaltak, amikor a legutóbbi légi ütközet során, amely a Balcárok-tól délre folyt le, olasz repülőgé-

„barnít” a nap, de már nem „éget”

pek több angol hadihajót bombáztak.

Az az angol hajóhad, amely a napokban elhagyta Gibraltár kikötőjét, szerdán este ismét visszaérkezett oda. Gibraltár felett napok óta megjelenik egy ismeretlen nemzetiségű repülőgép és felderítést végez.

INDIÁT SOHASEM ELÉGITHETI KI AZ, AMIT ANGLIÁTÓL KAP

Kalkuttából jelenti: Nehru, az indiai nemzeti kongresszus volt elnöke cikket írt a National Herald című lapba, amelyben többek között ezeket a megállapításokat teszi:

»Szilárd meggyőződésünk szerint a brit kormány nem is gondol arra, hogy Indiának függetlenséget adjon, mi azonban a magunk részéről ugyancsak nem fogadjuk el azt a javaslatot, hogy hazánkat dominiummá változtassák át. Egyedül India függetlensége az, amivel megelégedhetünk.

A brit birodalomnak — Nehru szavai szerint — végül mégis el kell tűnie, India azonban örök maradvonulata, egysége és a többi államokhoz való barátsága iránti vágyódásában.

ANGLIA ÚJABB MEGRENDELÉSEKET ESZKÖZÖL AMERIKÁBAN

Washingtonból jelenti: A brit bevásárlásokkal megbízott bizottság közölte Morgentau amerikai pénzügyminiszterrel, hogy Nagybritannia tankokat, tábortárgyakat és más olyan hadianyagot is akar vásárolni az Egyesült Államoktól, amit eddig nem vettek.

A brit delegáció vezetője kijelentette, hogy a fenti megrendelések százmillió dollárt tesznek ki. A megrendelést hosszú időre tennék meg.

ANGLIA ÖTVEN ROMBOLÓT AKAR VENNİ AMERIKÁTÓL

Washingtonból jelenti: Wals demokrata szenátor, a szenátus tengerészeti bizottságának elnöke, a Newyorki Giornale Amerikan munkatársa előtt nyilatkozott, hogy minden eszközzel küzdeni fog Pershing tábornok javaslata ellen, amely szerint ötven rombolót kellene átengedni Nagybritanniának. Wals véleménye szerint, ha ezt megfennék, akkor az Egyesült Államok is belesodródna a háborúba. Ő a maga részéről mindent meg fog tenni ennek megakadályozására.

Ez az amerikai nép véleménye is — fejezte be nyilatkozatát a szenátor.

ANGLIA ÖTVEN ROMBOLÓT AKAR VENNİ AMERIKÁTÓL

Washingtonból jelenti: Wals demokrata szenátor, a szenátus tengerészeti bizottságának elnöke, a Newyorki Giornale Amerikan munkatársa előtt nyilatkozott, hogy minden eszközzel küzdeni fog Pershing tábornok javaslata ellen, amely szerint ötven rombolót kellene átengedni Nagybritanniának. Wals véleménye szerint, ha ezt megfennék, akkor az Egyesült Államok is belesodródna a háborúba. Ő a maga részéről mindent meg fog tenni ennek megakadályozására.

Ez az amerikai nép véleménye is — fejezte be nyilatkozatát a szenátor.

A jó egyesületi vezetés, a népművelés. Előadásokat ingyen küld a Közművelődési Tanács.

HALLÓ!

Gafencu volt román külügyminiszter, akit moszkvai román követé neveztek ki, tegnap utazott el Bukarestből új állomáshelyére.

Kolumbiában a repülőjáratokat német társaság tartotta fenn, amelynek husz német pilótája volt. Mivel a repülőtársaságot a kolumbiai állam átvette, a német pilótáknak is felmondott. Ezek a németek most indultak el Panamából a „Jasukini Maru” japán gőzös fedélzetén Japán felé.

Öszentsége XII. Pius pápa a szokásos kihallgatások alkalmával „A rossz olvasmányok veszélyességéről” beszélt és ez alkalommal kijelentette, hogy a sajtó maga is részes lehet a rosszul ellenőrzött hírek terjesztésében, amelyek igen káros kihatással lehetnek a nemzetek életére.

Leva Ibrahim Atalah pasa, Faruk egyiptomi király hadseregét az egyiptomi hadsereg vezérkari főnökévé nevezték ki, Asisa el Mahri pasa helyére, akit nyugdíjaztak.

Éliás cseh miniszterelnök a prágai rádióban az aratás befejeztével beszédet intézett a cseh néphez és ebben többek között a következőket mondta: „A cseh nép tudatában van annak a munkának, amit végeznie kell a birodalom hősiessen küzdő hadseregével párhuzamosan, ezzel a munkával a cseh nép aktívan is részt vesz abban a nagy küzdelemben, amit a német birodalom és vezére folytat új és igazságosabb európai rend eléréseért.”

Az albániai ügyek államtitkárnak kezdeményezésére Tiranában nemzeti intézet alakult iskolák és kórházak építése céljaira. Az intézet széles körben és radikális módon fogja megoldani a kórházak és iskolák építésének kérdését.

A braziliai „Almirante Alexandrine” nevű gőzhajón több braziliai és argentinai utas tért vissza hazájába. Az utasok Rio de Janeiroban kijelentették az újságírók előtt, hogy Olaszországban az élelmiszer ellátás kielégítő és, hogy az angol repülők támadásait egyes olasz városok ellen élénk tüzeléssel visszaverték az olaszok. Ezek a nyilatkozatok igen jó hatással voltak a közvéleményre — állapítja meg a Stefani ügynökség.

Rómába svéd küldöttség érkezett, hogy az olasz szakértőkkel egyetemben tanulmányozza a két állam közötti áruforgalom kibővítésének lehetőségét.

A Newyork Herald Times úgy értesül, hogy az utóbbi időben igen sok amerikai repülőkatatót alkalmaznak Kanadában a kanadai és angol repülő kiképzésére.

Vincent a nemzetközi munkahivatal igazgatója jelenleg az Egyesült Államokban tartózkodik. Felsőoktatására a nemzetközi munkahivatal több alkalmazottja elhagyta Genfét és Amerikába utazik.

A bolgár diákok nemzeti szövetsége kilépett a nemzetközi diákszövetségből. A bolgár diákok elhatározták, hogy felhívással fordulnak az olasz és német diákokhoz olyan nemzetközi diákszövetség megalakítására, amelyben minden nemzet diákjai egyenlő joggal bírnának, amilyen megilleti őket.

A portugáliai Sista repülőterén gyakorlatozás közben 200 méter magasságban kigyulladt egy katonai repülőgép és lezuhant. A gép pilótája szénné égett.

Az építésügyi minisztérium megengedte, hogy a bánóság pénzsegélyt adjon az olyan árvizkárosultaknak, akik már felépítették házaikat

Holnap értekezlet lesz a bánóságon és ekkor rendezik véglegesen a telepi árvizkárosultak ügyét

A noviszádi Adamovics telep árvizkárosultjai meglehetősen izgalommal várják, hogy mi történik a nyolc millió dinárral, amit az állam juttatott a bánóságnak a segélyre szorultak támogatására. Közöltük, hogy az építésügyi minisztérium a nyolc millió dinárt azzal a kikötéssel juttatta a bánósághoz, hogy a legszegényebbek részére építési anyagot vásároljon és így tegye lehetővé a noviszádi Adamovics telep újjáépítését.

A telepen összedől 744 ház tulajdonosai közül azonban körülbelül kétszázán már megkezdtek házaik újjáépítését. Valamennyien szegény emberek, köcsönvett pénzzel kezdték meg az építést. Egészen természetes, hogy a kölcsön felvételénél számítottak arra, hogy az államot vagy ami segítséget fognak kapni. Ezeket érintette a leg súlyosabban az a közlés, hogy a nyolc millió dinárból a bánóság csak építési anyagot vásárol és pénzt nem juttat senkinek.

A bánóság és Noviszád város vezetősége ezért azzal a kéréssel fordult a középítészeti minisztériumhoz, hogy első intézkedését másítsa meg oly módon, hogy azoknak, akik már megkezdtek összedőlő házaik felépítését, vagy már fel is építették, készpénzben utalják ki az arányos részt, ami rájuk esne.

Dr. Kerek Mihó építésügyi miniszter a bánóság és város kérelmének elegendő is tett és módosította előző rendeletét. A Reggeli Újság dr.

Milutinovic Obrád városi alelnök-höz fordult ez ügyben és tőle a következő felvilágosítást kapta:

— A középítészeti miniszter úr íratot intézett a bánósághoz és ebben megengedte, hogy a nyolc millió dinárból, amit az állam a legszegényebb telepi árvizkárosultaknak szánt építési anyag vásárlása céljaira, egyrészt készpénzben osztal ki azok között, akik már építettek vagy építenek.

— A nyolc millió dináros állami segély végleges felosztása és felhasználása céljából holnap, szombaton értekezlet lesz és itt döntik el, hogyan történjék a pénz felosztása is.

Dr. Milutinovic Obrád városi alelnök nyilatkozata után a telepi árvizkárosultak is megnyugodhatnak, különösen azok, akik építéssel és nagy szükségük van a pénzre.

A városi alelnök közölte még a Reggeli Újsággal, hogy dr. Manojlovics kiküldöttéi Noviszádon voltak és

átvették a városi park felújításának eladását.

Mivel a város elvben a park megvásárlása mellett foglalt állást, dr. Manojlovics részletes javaslatot dolgoz ki a kempicai park eladását felváltó úrbírók és rövidesen eljuttatja a városba, hogy tanulmányozzák a javaslatot és arra megtegyék a szükséges javaslatot, esetleg elfogadják a javaslatot a közvilágítás előterjesztéséig.

Szerelem és kölcsön

Szerelmi bánatában lett öngyilkos Gyuráki Tamás noviszádi munkavezető

Jelentették, hogy Gyuráki Tamás noviszádi munkás, a Schwartz és Társa fatelep volt a mazottja

a fatelepen öngyilkosságot követett el.

Revolverrel felfelölte magát és azonnal meghalt.

Gyuráki Tamás halálával kapcsolatban először az a feltevés merült fel, hogy a tragédia anyagi okok miatt következett be. Most kiderült, hogy

nemcsak anyagiak kergették halálba a munkást, hanem rozszul végződött szerelmi ügy.

Gyuráki Tamás — mint már jelentettük — 11 éve állt a fatelep alkalmazásában. Szorgalmas és megbízható embernek bizonyult, ezért hamarosan ő lett a fatelep munkavezetője. Több, mint egy évtizedig munkaadói teljes megelégedésére végezte dolgát. Az utóbbi években azonban közbejött a szerelm és megzavarta a munkavezető életét.

Néhány évvel ezelőtt Noviszádra érkezett Gyuráki munkaadója-

nak egyik nőrokona. Eddig Ausztriában élt, de a Németországba való eszakiakozás után emigrált. Noviszádon lakó rokonaihoz költözött. Párkányval együtt igen sokszor tartózkodott a vágóhid mögött lévő fatelepen is és így ismerkedett meg a 43 éves Gyuráki Tamással.

Az ismeretségéből hamarosan szerelm lett.

A munkaadó nem nézte jó szemmel a szerelmi kapcsolatokat és ezért Gyurákiat felmondott. Gyurákit ez nagyon elkeserítette. Noha hamarosan újabb munkához jutott, nem tudott megnyugodni. Bántotta az is, hogy

tizenegy év alatt megtakarított pénzt köcsönadta és most nem tudta visszakapni.

Ismerőseinek többször említette, hogy végezze magával, de megbeszélte magát azokon is, akik tönkretették.

Erről bucsu'levelében is említett. Erre vonatkozóan még hatósági vizsgálat folyik.

Tehergépkocsi, személykocsi és három kerékpáros lány...

Halálos szerencsétlenség a csenei szállásokon

Szerdán délután 5 óra tájban halálos kimenetelű szerencsétlenség történt a nemzetközi ut noviszádi szakaszán, a csenei szállásokon.

Ismeretlen gépkocsi elütötte Komlós Vera 14 éves noviszádi leányt, a noviszádi polgári iskola negyedik osztályának tanulóját.

Komlós Vera a szerencsétlenség következtében meghalt.

Komlós Vera és két barátnője szerdán délután kerékpáron kirándult a nemzetközi útra. A csenei szállásoknál szembetalálták magukat egy katonai tehergépkocsival. Ugyanakkor utólérte őket egy ismeretlen személy gépkocsi.

A személygépkocsi a leányok elé vágott és egyuttal ki akarta kerülni a teherkocsit is.

Eközben első részével elkapta az egyik kerékpározó leányt, Komlós Verát.

A szerencsétlen leány a következőre zuhant és véresen, eszméletlenül terült el.

A személykocsi vezetője amikor látta, hogy súlyos szerencsétlenséget idézett elő, megállás nélkül elszárgult Szubotica felé.

Értesítették a noviszádi rendőrséget és mentőket, akik gyorsan megjelentek a helyszínen. Az eszméletlen leányt beszállították a kórházba, azonban

a szerencsétlen még utközben meghalt.

A rendőrség a gázoló kocsit kézrekerítésére eljárást indított.

HOGY LEHETNE MEGTALÁLNI A GÁZOLÓ AUTÓKAT?

Az utóbbi időben mind gyakoribbak az olyan országúti balesetek, melyeknek tettesét nem lehet megtalálni, mert a gázoló autó, vagy motorkerékpár vezetője

a szerencsétlenség után nem áll meg, hanem lelkiismeretlenül továbbhajt gépével.

Utólag természetesen nagyon nehéz megállapítani, hogy például szerdán milyen autók haladtak a nemzetközi ut noviszád-szrbobrani szakaszán. A balesetek megtörténte után megindított nyomozás tehát igen komoly nehézségbe ütközik, éppen arra kellene törekedni, hogy az illetékes hatóságok

ismerjék az országon naponta áthaladó minden autó rendszámát.

A feladat az lenne, hogy a városok bejáratainál működő sorompőrök jegyezzék fel, a sorompón áthaladó valamennyi autó rendszámát. Nem nehéz feladat ez, különös tekintettel a benzinfogyasztás csökkentésére. A sorompőrök amugyis megfigyelnek minden áthaladó autót, nem jelentene számukra különösebb fáradságot, ha egyidejűleg fel is jegyeznék az autók rendszámát.

Ha az illetékes hatóságok rendeltében meghonosítanák ezt a gyakorlatot, úgy valószínűleg megszűnne a gázoló autók lelkiismeretlen megfutamodása, mert a kocsi vezető jól tudná, hogy autójának számát ugys tudják és szigorubb büntetés vár rá, ha a gázolás után megállás nélkül tovább halad.

Beomlott a bánya, három ember meghalt

Szerencsétlenséget okozott a bányatulajdonos takarékosága

Beográdból jelentik: Borzalmas szerencsétlenség történt a Kraljevó városa közelében fekvő legyevicai lignit-bányában.

Talajbeomlás következtében három ember meghalt.

A Morava mellett fekvő Lagyevice község határában néhány évvel ezelőtt nyitottak bányát. Lignitet termeltek ki, mivel az egész környék igen gazdag ebben az égetőanyagban. A bányát egy beográdi gyáros bérelte, de nem akart sok pénzt befektetni a munkába.

Kezdetleges módszerekkel nagyrészt szakképzetlen munkásokkal végeztette a bányászást.

Emiatt történt most a szerencsétlenség. A munkások nem biztosították eléggé a tárnát, nem támasztották alá a felettük lévő ingatag talajréteget. Ennek következtében szerdán

az egyik tárna beomlott és maga alá temetett öt munkást.

Azonnal mentésükre siettek, de már csak kettőt sikerült élve felszínre hozni, míg három munkás életét vesztette.

Lopások Noviszádon

A noviszádi rendőrség letartóztatta Varga János kucurai munkást, mert

noviszádi üzletekben kisebb-nagyobb lopásokat követett el.

Többek között a »Vojvodina« nevű üzletből sapkákat, a Bata fiókjából pedig cipőket lopott.

Vrcanov Dusan, a leánygimnázium szolgálója jelentette a rendőrségen, hogy

hálószobájából elloptak egy női kabátot.

A rendőrség a tettest Bartlin József orosz menekült személyében elfogta. Bartlin beismerte, hogy a kabátot ellopta és eladta. A kabátot a rendőrség megtalálta és visszaszolgáltatta tulajdonosának.

A vasúti pályaudvaron letartóztatták Dugalics Deszpot szakácssegédet, aki beismerte, hogy az egyik vendéglő elől

ellopta a 3433 számú kerékpárt.

Koszovics Oszmán vendéglős feljelentésére a rendőrség letartóztatta Pastyán Péter csevapicsa-sütőt, aki a vendéglőstől evőeszközöket és fémneműeket lopott.

«(IIII)»

PORRAL FEJLESZTENEK FÜSTÖT A NÉMET EJTŐERNYŐSÖK

Egy hírben néha sok-sok furcsaság van. Van hír, mely összehord hetet-havát. Csak így kerülhet össze ejtőernyős A pipás emberrel egy füst alatt. Mert, bár az ejtőernyős nem dohányzik, S a pipás nem őt ejtőernyős jelmezt. Az ejtőernyős olyan, mint a pipás. Hisz egyik, mint a másik füstöt fejleszt.

FANYAR TÓBIÁS

Összeírják Noviszád lakosságát

A házakban légvédelmi fedezékeket kell építeni

Noviszád város légvédelmi bizottsága elhatározta, hogy a város lakosságát újból összeírja. Ez az összeírás a város passzív légvédelmét szolgálja, mert

így tudják meg, hogy hány katonaköteles és hány olyan egyen tartózkodik a városban, aki alkalmas a passzív védelemmel való segédkezésre.

A légvédelmi bizottság ötven embert bízott meg azzal, hogy házról-házra járva összeírják a lakosságot. A bizottság ezután is felkéri a háztulajdonosokat, hogy az összeíróknak készségesen bocsássák rendelkezésükre a szükséges adatokat. Hogy az összeíróknak ne kelljen ugyanabba a házba kétszer, vagy többször is elmenni, a légvédelmi bizottság ajánlja, hogy

a háztulajdonos, illetőleg a házban lakó családfő már előre gondoskodik a szükséges adatok kéznél tartásáról.

Legjobb, ha este, amikor a család minden tagja, illetőleg a ház minden lakója összegyűl, összeírják a következő adatokat: Valamennyi a házban lakó férfi és nő nevét és születési évét. A férfiakra vonatkozóan, hogy szolgálat-e katonaságot, illetőleg katonaköteles-e. Azoknál a 11-20 év közötti fiuknál, akik nem járnak iskolába, pontosan fel kell jegyezni, hogy dolgoznak-e és kinél vannak alkalmazásban illetőleg látogatják-e a kötelező testnevelő tanfolyamot. Minthogy Noviszádon ezeket az adatokat már jó néhányszor összeírták, az új rendelkezés végrehajtása nem jelent különösebb nehézséget.

Ezzel párhuzamosan a légvédelmi bizottság felhívja a háztulajdonosokat

arra is, hogy gondoskodjanak légvédelmi fedezék ásásáról.

Ha a háznak van pincéje, azt kell átalakítani úgy, hogy légítámadás esetén megfelelő és biztonságos buvóhely legyen.

Ha nincs pince a házban, ki kell jelölni azt a helyet, ahol szükség esetén légvédelmi fedezéket ásnak. A pince átalakításához azonnal hozzá kell kezdeni, de a légvédelmi fedezéket nem szükséges azonnal kiásni. Elég, ha kijelöljük a fedezékek helyét, mert

szükség esetén a fedezékek néhány óra alatt elkészíthetők.

Ezenkívül ajánlatos a következő elővigyázatossági rendszabályoknak eleget tenni:

A padlásról eltüntetni minden felesleges könnyen égő anyagot. A padlást lehetőleg 5 centiméter vastagságú homokréteggel bevonni. A padlás faalkatrészeit tűzállóvá tenni, legalább is jó vastagon bemeszlni. A padlás bejáratánál egy ládában legalább 200 kg sulyu homokot helyezünk el a gyújtóbombák elfojtására. Ugyancsak a padlás bejáratánál elhelyezünk egy két-háromszáz literes hordót, amelybe néhány kiló sót, vagy szódadikarbonát oldunk fel.

Emellett ajánlatos kéziszivattyút beszerezni, amelyhez »Tutogén« nevű vegyületet is használunk oltás-céljaira. Minden száz liter vízre 2-3 liter ilyen említett vegyület kell, amely a vizet habossá teszi. Ezenkívül még szükséges jó létra, villanylámpa, balta, fűrész, füstvédő szemüveg, gázmaszk, stb. beszerzése.

Szeptember hónapban Noviszádon előreláthatólag ismét légvédelmi gyakorlatokat tartanak.

A vonat elgázolt egy petrovgrádi kocsist és a fiát

A bérkocsis életbenmaradásához kevés a remény

Petrovgrádról jelentik: Borzalmas szerencsétlenség történt szerdán délután Petrovgrad közelében. A szubotica-i vonat elütött egy kocsist, a kocsis két utasa súlyos sérüléseket szenvedett.

Schwarz József 48 éves petrovgrádi bérkocsis, szerdán délelőtt János nevű 16 éves fiával együtt kiment az elemiri határban fekvő földjére dolgozni. Délutánra végeztek a munkával és kocsin igyekeztek vissza a városba. Amikor a Petrovgrad alatt lévő vasúti átjáróhoz érkeztek, anélkül, hogy jól körülnéztek volna, át akartak hajtani a síneken.

Ekkor érkezett oda a Szubotica felől jövő vonat, amely a kocsist elkapta és összetörte.

A lovakat valóságos széttepte Schwarz József és fia a vasúti töltés oldalára zuhant.

Schwarz Józsefnek eltörtött mindkét lába és hat bordája, azonkívül belső sérüléseket szenvedett. A fiának bal lába törött

el és egész testén horzsolásokat kapott.

A szerencsétlenül jártakat vonaton bevitték Petrovgradra, ahol kórházba szállították őket. Dr. Kamenkovic Zorán kórházi főorvos Schwarz Józsefen műtétet hajtott végre. Állapota életveszélyes. A fiut nem fenyegeti komoly veszély.

A rendőrség kihallgatta Linsák Gyorgye vonatvezetőt és Avramov Rufin fűtőt. Mindketten azt hangoztatták, hogy a vonat a rendes sebességgel haladt, előírással jelzést adtak le és

ők nem felelősek a szerencsétlenségért.

A bérkocsis valószínűleg nem ügyelt eléggé és ezért került a vonat elé.

Kihallgatták Schwarz Jánost is, aki a szerencsétlenség bekövetkezésére vonatkozóan nem tudott érdemlegeset mondani

A közismert kocsis szerencsétlensége Petrovgradon nagy részvételt keltett.

Veszedelmes álhirlapiró a zágrebi törvényszék előtt Szubotican is szélhámoskodott

Zágrebból jelentik: A zágrebi törvényszéken most kezdték tárgyalni Matejics Milenkó szélhámos bűnügyét. Matejics Milenkó tizenhatodszoros csalás és zsarolás miatt került a bíróság elé. Az egész országot beutazta, mindenütt csalásokat követett el. Hirlapirónak adta ki magát és nemlétező lapjára gyűjtött előfizetéseket. Többek között

Szubotican és Szentán is szélhámoskodott.

Matejics a múlt évben Szubotican elment a munkástözsére és a szolgálatot teljesítő hivatalnoknak a novivrbászi cukorgyár megbízottjaként mutatkozott be Közölte, hogy

munkáslányokat akar szerződtetni a cukorgyár részére.

A munkástözsde révén megismerkedett B. Margit munkáslánnyal és megígérte neki, hogy a cukorgyárban munkát szerez a részére. A leányt elcsalta egy ismerőse lakásába és ott erkölcssten merényletet követett el ellene. Szubotican ezenkívül megszarolta a Vig Lipót. Matejics több csalást követett el Zágrebben és Beográdban is.

A tárgyaláson a vádlott mindent tagad. A bíróság megkezdte a tanúk kihallgatását. Mivel a tanuk terhelően vallanak, valószínű, hogy a veszedelmes szélhámos megkapja méltó büntetését.

A süket koldus halála

Darabokra szaggatták a vonal

Szubotica-ról jelentik: Halálosvégű vonatelgázolás történt szerdán a déli órákban Szubotican. A Topola felé robogó gyorsvonat mozdonyvezetője észrevette, hogy a zsednik-i állomáson idősebb férfi halad a sínek között. Nyomban vészjeleket adott, de az ismeretlen férfi úgy látszik nem hallotta a jelzéseket, nem hagyta el a pályatestet és a következő pillanatban bekövetkezett a szerencsétlenség.

A gyorsvonat kerekei elkapták a szerencsétlen embert és darabokra szaggatták.

A mozdonyvezető nyomban megállította a vonatot és a szerencsétlenségről értesítette a szubotica-i állomásfőnököt. Bizottság szállt ki a helyszínre, amely megállapította, hogy a szerencsétlen embert Soti Istvánnak hívták. Soti hatvanéves süket koldus, a zsednik-i tanyákon kéreggett, valószínűleg nem látta a közeledő gyorsvonatot és így következett be a szerencsétlenség. A bizottság azt is megállapította, hogy a szerencsétlenségért sem a vonat vezetőjét, sem pedig a mozdonyvezetőt nem terheli felelősség.

A szubotica-i államügyészség megadta az engedélyt a szerencsétlenül járt koldus holttestének az eltemetésére.

Kedvtelenségénél? Pyramidon
 TABLETTA
 Ogl. reg. pod S. B. 1318 od 15. XII. 1938

Ki tud róla?

KECSKÉS KALMÁN

Kecskés Kálmán 13 éves noviszádi fiú, a polgári iskola első osztályának tanulója még ez év április 7-én eltűnt Noviszádról. Az árvizkárosult gyermekekkel együtt Horgosra ment és ott nyomaveszett. Horgosról levelet írt a szüleinek, hogy egy fuvarosnál alkalmazásban van és nem kíván hazamenni. A szülei valószínűleg tartják, hogy a horgosi, kanizsai, vagy szentai tanyákon bujkál. Kérjük azokat, akik valamit tudnak róla, hogy jelentsék a fiu apjának, Kecskés Antalnak Noviszádra, a Br. Ribnikara utca 13 szám alá.

A noviszádi törvényszék elítélte a munkásbiztosító volt hivatalnokát

akí keresztleveleket hamisított

A noviszádi törvényszéken tegnap tárgyalták Enyedi Hranilovics Mihály okirathamisítási bűnperét. Enyedi Hranilovics Mihály a noviszádi munkásbiztosító alkalmazottja volt. Az állami ügyesség azt a vádat emelte ellene, hogy

1937-ben négy keresztlevelet hamisított.

Mind a négy keresztlevélre egyöntetűen azt vezette rá, hogy Bécsben született, mint Hranilovics Jován törvényes fia. A keresztlevelekre a bécsi Szent Flórián plébánia pecsétjét ütötte rá.

A noviszádi törvényszék már többször tárgyalta az ügyet, azonban nem tudott ítéletet mondani, mert a vádlott szökésben volt. Enyedi a hamisított keresztleveleket arra használta fel, hogy a munkásbiztosítóban állásához jusson. Amikor a hamisítás kitűzött, ismeretlen helyre távozott. Temesvárotra is járt, majd ismét visszafért Noviszádra. Itt a rendőrség elfogta és most így került bíróság elé.

A tárgyaláson a bíróság a vádlott kihallgatása és a bizonyítási eljárás lefolytatása után Enyedit bűnösnek mondta ki és

tízennegyhavi szigorított fogházra ítélte.

Az ítélet jogerős.

Az angol anyakirálynő a katonaságért. Londonból jelentik: Mary özvegy anyakirálynő az országos vashuladékok gyűjtéséhez maga is hozzájárult most, amennyiben megengedte, hogy lebontsák a londoni rezidenciáján, a Mall-on lévő Marlborough palotának gyönyörű kovácsoltvas kerítését. A július 27-vel végződött hét folyamán a híres angol paloták és kastélyok kovácsoltvas kapuiból és korlátjaiból több mint kétszáz tonna ócskavasat gyűjtöttek egybe háborús célokra.

HIREK

MAGYAR SZÜLŐK, MAGYAR ISKOLÁBA IRASSÁTK GYERMEKEITEKET!

IDŐJÁRÁS

Jugoszlávia egész területén szép és derült idő volt. A hőmérséklet emelkedett. A legalacsonyabb hőmérséklet Plevlyén 7 fok, a legmagasabb Mosztárban 31 fok volt.

Időjárás: Derült, még melegebb idő várható. A reggeli órákban gyenge köddel.

Athelyezés. Lucsics Dejánt, a noviszádi báni hivatal felügyelőjét saját kérelmére áthelyezték Beográdba.

A noviszádi Főter díszítése. Noviszád város vezetősége elhatározta, hogy a főteri Miletics-szobor előtti térséget vörös márvánnyal fedik be, hogy így a Főter díszesebb legyen.

Bajban vannak a beográdi pékek. Jelentették már, hogy a beográdi pékek sztrájkjal fenyegetőztek, mert a hatóság nem engedte meg a kenyérárak emelését. A pékek emellett azt állították, hogy nincs elegendő lisztkészletük. A gabonakereskedők ezzel szemben azt állítják, hogy a pékek nagymennyiségű lisztet rejtegetnek, hogy később megregrágán eladják. A kenyér árának emelése ellen a munkásszövetség élesen tiltakozott. A beográdi rendőrfőnökség most vizsgálatot indított a pékek ellen. Ha bebizonyosodik, hogy valóban nagy lisztkészletekkel rendelkeznek és alaptalanul kérték az áremelést, akkor megbüntetik őket.

Befejezett sztrájk. A noviszádi Schomann és Bauer-féle cement-vállalat 86 munkása még a múlt hét szombatján sztrájkba lépett. A tárgyalások eredményel végződtek, a vállalat kollektív szerződést írt alá és bér-emelést adott. A sztrájk ezzel véget ért.

Petrovgrádi hírek. Adamovics Regyep cukorkaárús a vasutállomáson összeesett. Beszállították a kórházba, ahol megállapították, hogy súlyos belső sérüléseket szenvedett. Magyar István vranyevói gazdálkodó szalmát hordott haza. A kocsiról leesett és ballábát törte. Simonovics Marinko hajós, munkája végzése alkalmával elesett és súlyos belső sérüléseket szenvedett. Veszelin Márton munkás, feljelentést tett a rendőrségen, hogy amíg munkában volt, valaki betört és feladta lakását. A szekrényéből pedig 250 dinár megtakarított pénzét lopta el. A rendőrség Szrdanov Janó andrejeváci napszámos személyében elfogta a tettest.

Drágán árulták a kukoricát. Szubotica-ról jelentik: Reinhenberg Sándor, Vig Borbála és Kujuncsics Toma szubotica-i kereskedők a maximális árnál drágábban árulták a kukoricát. A rendőrség eljárást indított ellenük és az ügyet átadta a járásbírósnak.

Felkérjük a Külső Kat. Olvasókör ifjuságát szíveskedjen a mai napon, 9-én, pénteken este a K. O. K. helyiségeiben megjelenni. Tárgyország: az ifjuság vezetőségének megválasztása.

Ingyenes sofőrkurzus Noviszádon. A noviszádi Autó-klub elhatározta, hogy az autózás népszerűsítése érdekében ingyenes sofőrtanfolyamot rendez. Az érdeklődők jelentkezhetnek az Autóklubnak a kereskedelmi otthonban (Lloyd) lévő helyiségében. A tanfolyam résztvevőinek csak az elfogyasztott benzint kell fizetni.

Sorozatós mezőgazdasági balesetek Petrovgrád környékén. A petrovgrádi kórháznak tegnap igen mozgalmas napja volt, mert vidékről a szerencsétlenül jártak egész sorát szállították be. Lazarnyka Szlávko 46 éves melenci gazdálkodó aratás közben rálépett a kasza élére és levágta ballábának ujjait. Kulai János padinai munkás balkezét a cséplőgép elkapta és teljesen összemorzsolta. Csókás Mátyás novacrnai gazdálkodó lovai buza-hordás közben megvadultak. A gazdálkodó a kocsiról leesett és ballábát törte.

Adomány. Apró István noviszádi építővállalkozónál dolgozó különféle szakmabelék adománya a noviszádi Adamovics-telepi árvizkárosultak javára: Apró István 300, Gulics Sándor 100, szobafestők 56, Vondra Julija 20, Apró Károly 10, Ozsvár József 7, Petkovics Milenkó 4, Adamkó István 6, Resznyák Sándor 6, Tihomir 2, Dobrijevics 3, Bodza 2, Milges 2, Vrankovics 2, Bagi Mihály 25, Gál József 25, Markovics Sztoján 5, Milutinov Szteván 5, Milovanovics Toma 5, összesen 615 dinár. Az összeget a vidékre kihelelyezett árvizkárosult gyermekek utazási és egyéb költségeire fordítjuk.

Működnek a szubotica-i zsebmetszők. Szubotica-ról jelentik: Simon Mária szubotica-i asszony feljelentést tett arandőrségen, hogy csütörtökön délelőtt a piacon ismeretlen tettes ellopta pénztárcáját, amelyben 1700 dinár volt. A rendőrség keresi a tettest.

Noviszádon olcsóbb lett a kávéházi fekete. Noviszád legnagyobb kávéházaiban az utóbbi hónapokban borralalóval együtt 5 dinárba került a feketekávé. Minthogy ez az ár, a többi jugoszláv város-hoz viszonyítva, még a háborús idők ellenére is igen magasnak bizonyult, a kávéosok elhatározták, hogy a fekete árát fél dinárral csökkentik. Tegnap már négy és fél dinárért szücsölgették délutáni feketéjüket a noviszádi kávéházak törzsvendégei.

Szubotica-i hírek. Sulyos kiemenetű szerencsétlenség történt csütörtök délelőtt a szubotica-i törvényszék előtt. Egy ismeretlen rendszámú bicikli elütötte Flego Dragutint, a szubotica-i törvényszék alkalmazottját. Flegot sulyos sérülésekkel szállították a kórházba, míg a gázoló biciklistát, aki tettének elkövetése után elmene-kült, még nem sikerült elfogni. Fodor Miklós szubotica-i napszámos szerdán délután megjelent föle különváltan élő vadházastársának, Kovács Ilonának a lakásán és felszólította, hogy térjen vissza hozzá. A lány vonakodott a felszólításnak eleget tenni, mire Fodor bicskát rántott és meg akarta a lányt támadni, a házbeliék azonban megakadályozták ebben. A rendőrség Fodort letartóztatta, majd szabadlábra helyezte, de az eljárás folyik ellene. Ahmedovics Mehmed szubotica-i fagyaltárust sulyos sérülésekkel a szubotica-i köz-kórházba szállították. Kihallgatása során elmondotta, hogy egy ismeretlen ember támadta meg. Jurics Márk és Luka az ugynevezett Mala Boszna vendéglőben »sukkoz-tak». A játék során összeszólalkoztak Müller Simével és társaival. A vita során Müller és társai olyan sulyosan összeverték Jurics Márköt hogy be kellett szállítani a szubotica-i köz-kórházba. Pavlovics Predrag rendőrbíró fejenként 150 dinár pénzbüntetésre ítélte Tumbász Péter és Kovacev Mar-rija tavankuti lakosokat, mert azok a csírkék miatt összeverekedtek. Ivkovics Remija szám nélkül hajította a kocsiját és ezért 100 dinár pénzbüntetést kapott. Baranyi Józsefet pedig 350 dinár pénzbüntetésre ítélték, mert megsértette a rendőrt.

A közgyűléstől kérik fizetésemelést a szubotica-i városi tisztviselők

A szubotica-i városi tisztviselők és nyugdíjasok egyesülete Ivkovics Ivan-déklis Lázár városbíró elnökletével szerdán délután 5 órakor ülést tartott, amelynek programján a szubotica-i városi tisztviselők fizetésemelése szerepelt. Az ülésen a tisztviselők

memorandumot készítettek, amelyet megküldtek dr. Lipozencsics László városelnöknek azzal, hogy terjessze elő és olvassa fel a városi közgyűlés előtt. A memorandumban a tisztviselők kérik, hogy Szubotica-t sorozzák az első drágasági osztályba tartozó városok közé és ilymódon

emeljék fel a városi tisztviselők drágasági pótlékát.

Szele Mihály újra szabadlábrahelyezését kéri. Szubotica-ról jelentik: A szubotica-i törvényszék vádtaácsa — mint ismeretes — csak néhány napja utasította el Szele Mihályt, a szubotica-i szénpanama gyanúsítottjának a szabadlábrahelyezési kérelmét. Szele Mihály ügyvédje Doljanin Sztjepan utján újabb kérelemmel fordul a vizsgálóbíróhoz és ismét szabadlábrahelyezését kéri.

Noviszád városa palotát épített a katonai parancsnökság részére. Noviszád város előjárósága elhatározta, hogy a tiszai hadosztály parancsnoksága részére nagy palotát épített. A palotát helyét még nem jelölték ki.

...Igen, de az **Talol** terpentines

Meghalt Szalasi apja. Budapesti jelentés szerint meghalt id. Szalasi Ferenc nyug. főszámvevő. Az elhunyt Szalasinak, a magyar nemzeti szocialisták börtönben levő vezérének édesapja.

Nem sikerült az egyeztető tárgyalás a szubotica-i villanytelep és alkalmazottai között. A szubotica-i villanytelep alkalmazottai — mint már jelentettük — fizetésemelést kértek a vállalatól és azt követelték, hogy a női alkalmazottakat bocsássák el. Ebben az ügyben tegnap volt egyeztető tárgyalás a szubotica-i főszozlabíró-ságon. A villanytelep igazgatósága a női alkalmazottak elbocsátásába beleegyezett, azonban fizetésemelést nem ígért. Kijelentette hogy nagyobb fizetést csak az esetben adhat ha a szén és a nyersolaj árát maxzimálják. A villanytelep alkalmazottai kijelentették, hogy ha szombatig nem kapnak fizetésemelést, akkor sztrájkba lépnek.

Öngyilkosság Sztáriszivacon. Szomborból jelentik: Kucurszki Szevbán 47 éves sztáriszivaçi gazdálkodó tegnap hajnalban, míg családja aludt, felment a padlásra és a gerendára felakasztotta magát. Mire felesége rátalált, már halott volt. Tettének oka ismeretlen.

Ellenőrzik az újabbkeletű francia állampolgárságokat. Párisból jelentik: Az újkeletű francia állampolgárságok revizióját írja elő Alibert igazságügy-miniszter most kiadott rendelete. Eszerint vizsgálat tárgyává tehető minden olyan újonnan engedélyezett francia állampolgárság, amely az 1927 augusztus 10-i naturalizációs törvény kihirdetésének időpontjánál későbbi keltezésű tüntet fel. A rendelet alapján bizottságot állítanak fel és elsősorban a nemkívánatos elemek állampolgárságát vizsgálják felül. Az állampolgárság nem vonható vissza olyan egyénektől, akik az 1914—1918. és az 1939—1940. évi háborúk folyamán katonai szolgálatot teljesítettek a francia hadseregben.

FELHÍVÁS A BEOGRÁDI MAGYAR SZÜLŐKHÖZ! Lapunk már ismertette a mozgalmat, amely Beogradban néhány héttel ezelőtt indult a nemrégiben megalakult Magyar Közművelődési Egyesület alapítói körében s amely azt tűzte ki céljául, hogy a Beogradban élő sokezer magyar iskolaköteles gyermek részére magyar tan nyelvű elemiskola létesítését eszközölje ki az illetékes hatóságoknál. Ez a mozgalom a népiszkolákról szóló törvény és a nemrégben megjelent közoktatásügyi miniszteri rendelet szellemében indult és valószínűleg eredményvel is jár, mert sokkal több a Beogradban élő magyar anyanyelvű tanköteles, mint a törvény által előírt minimum (30 illetve kivételes esetben 25), ami kisebbségi tan nyelvű iskola megnyitásához szükséges. A mozgalom vezetői ezután is felkértek az érdekelteket, hogy a Beográdi Magyar Közművelődési Egyesület vezetőségénél (Kincses Zoltán, ref. lelkész, Lomina u. 22. vagy dr. Lengyel Ferenc ügyvéd, Pasiceva 24. IV.), lehetőleg minél előbb érdeklődjenek, hogy a további szükséges lépéseket megtehesék.

Bácspetrovoszeli hírek. Ma, pénteken, az előjáróság nyilvános árverésen kiadja a Holt-Tisza védőtöltésen lévő fűtermést. Az árverést a sztáribecsei határnál kezdik. A fűtermést kaszálás után, ha megszáradt, azonnal le kell hordani. — Augusztus 20-án három évi bérletre kiadják a vasúti vendéglőt. Az árverést délelőtt 10 órakor tartják meg. Egy évi bérletre kiadják még a topolai és szrbobráni utak mellett levő szántókat. Az árverést a Bálizs-tanya mellett kezdik. Az iskolaalap földet aug. 21-én adják ki a katolikus plébános tanyájá mellett. Folytatólag kiadják még a vasúti töltés mellett levő községi földeket. — A Halászegyesület jelentést tett a rendőrségnek, hogy vassót kölykök a fenékhorgaikat, vassájukat kihúzzák a Tiszából. A rendőrség eljárást indított az ügyben s a szülőket igen szigorúan megbünteti. — A 9 hónapnál idősebb birkákat s kanokat öt napon belül be kell jelenteni Zsvkovics Jován közs. tisztviselőnél, 3-as számú szoba. — Szerdai hetipiaci árak: csirke, tyúk kilogramja 11—11.50, toll 100—120, hizott liba 16, kacsa 13, krumpli 1.50, soványliba páronként 60—70 dinár, tojás 60 para volt. A 170 kilogrammon felüli hizott sertésekért 10.50—11 dinárt fizettek.

Sztrájk Noviszádon. A noviszádi mázolósegédek néhány nappal ezelőtt óránkénti féldináros fizetésemelést kértek. Mivel a munkaadók ezt a kérelmet nem teljesítették, a munkások sztrájkba léptek. A tárgyalások folynak.

Nagy részvétellel temették dr. Kosztics Milán szenátort. Zemunból jelentik: A zemuni görögkeleti temetőben tegnap helyezték örök nyugalomra dr. Kosztics Milán szenátort. A temetésen megjelent ugyszólván valamennyi politikai párt képviselője. Többek között ott volt dr. Andrez Iván kereskedelmi miniszter, Groll Milán, Jevtics Milán, Trifunovics Miša és Bobics Milos volt miniszterek, dr. Boskovics Dusan pansevói ügyvéd, dr. Jukics Ilija külügyi segédminiszter és még sokan mások. Dr. Macsek részvétlávratot küldött a gyászoló hozzátartozóknak. Az elhunyt politikust a független demokratapárt nevében Szelenics Száva bucsuztatta.

Vitaminok a hadviselésben

Ha a vitaminok annyira fontosak a polgári életet élő ember egészségének fenntartásában, mennyivel nagyobb a jelentőségük a katonánál, akinek szervezete, a mai háboruban, akárhányszor szinte emberfeletti erőfeszítésekre kényszerül? A berlini Katonaorvosi Akadémia állandóan figyelemmel kíséri a táplálkozással összefüggő életlani kutatások legújabb eredményeit és azokat mingyárt gyakorlatilag alkalmazza is a hadrakelt sereg ételmezésében. Nagyon érdekesek azok a rendszabályok, amelyeket ennek keretében a katonák vitamínszükségletének biztosítására rendszeresítettek a német hadseregben.

Az A-vitamin hiánya éjszakai vaktságot okoz és fokozza a hajlamosságot különböző fertőzések iránt. Ezt a fontos anyagot vajban, sajtban, vörös és májas korbácsban nyújtják a katonáknak.

A D-vitamin, egyebek közt a fogazat és a csontváz épségben tartására szolgál. Hiánya gátolja a csonttörések kelő gyógyulását. A katonák vajon, tojásan és májas-korbácsban kívül sárgarépaiban kapják.

A B₁ és B₂ jelű vitaminok a legfontosabbak közé tartoznak. Ha a szervezet nem kap belőlük elegendő mennyiséget, könnyen fáj, tartós erőfeszítésekre képtelenné válik, vérszegénység, étvágytalanság, fejfájás lép fel, széles esetben pedig idegrendszeri megbetegedések, vízkór, szivgyengeség tünetei mutatkoznak; ezek alkotják együttvéve a rettegett beriberi-betegséget. Az emésztőrendszer is megsínyli a B-vitamincsoport hiányát. A katonaságnál élesztőkévonattal fedezik a B-vitamin szükségletét (az élesztő ezt a vitamincsoportot bőven tartalmazza). De sok vitamint kap a katona a durván kiőrölt lisztből készült katonakenyérben, különböző főzelékekben és burgonyában is.

Rendkívüli fontossága a harcosok C-vitamin szükségletének biztosítása. Ennek az éltanyagnak a jelentőségét igazában csak Szent-Györgyi tanár korszakalkotó kutatásai óta értékelik. A szervezet a fertőző betegségekkel vívott harcában nem nélkülözheti. Hiányával mulhatatlanul fellép a skorbut. Nyers gyümölcsök, kivált citrom és narancs, földi eper, zöldfőzelékek és zöldségek tartalmazzák nagy mennyiségben. A német-francia háború idején a Westwall katonaságát az erődrendszer mögött lévő konyhákban tartották el friss főzelékekkel. Azonkívül minden katona C-vitamintartalmú kenyeret és hetenként kétszer 50 vitaminos bombot is kap, hogy módja legyen vegyileg tiszta C-vitamint bekebeleznie. Ezek a különleges nyálánságok nagy kedveltségnek örvendenek, mert felettébb hatékonyaknak bizonyultak mindenféle fáradtság tünet ellen.

Székrekedésnél és emésztési zavaroknál igyunk reggel egy pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet. Reg. S. br. 15485/35.

A TALÁLT GYERMEK — BESZÉLŐ-BABA. Bácskogradistén a napokban a koránkelő asszonyok gyanus csomagot találtak az utcán. Kiváncsian állottak körül s pillanatok alatt megállapították, hogy a csomag rendszeren bekötözött pólyásbabát tartalmaz, s a gyermeket valami lelketlen anya, az emberek könnyörületességében bízva kitette az utcára. A pólyaerintésre még hangot is adott, de a körülállók nem vették föl, hanem kötelességszerűen a rendőrségnek tették jelentést. Az esetnek villámgyorsan híre jutott a faluban s éppen hetipiaci hévén, az előjáróság kidoboltatta, hogy csecsemőt találtak s jelenkezzen, aki tud róla valamit. Feltűnt azonban a hatóságnak, hogy a csecsemő nem mozog, hanem állandóan csak alszik. Kibontották tehát, s ekkor kitűnt, hogy a pólyában csecsemő helyett beszélő játékbaba van, melyet az ötletes tréfacsináló talán figyelmeztetésül helyezett el egy gyermektelen házaspár ablaka alá.

Villamos jégszekrényeket garancia mellett javít: Gelb, Noviszád, Kralja Petra II. 23.

Kanizsai hírek. A rendőrség figyelmezteti a lakosságot, hogy a katonaság Velebit, Tótfalu és Uzunovicsevó környékén augusztus 8-án, 9-én, 13-án, 16-án, 19-én, 21-én, 23-án, 27-én és 30-án éles tölténnyel lögyakorlatokat folytat és ezért ezeken a napokon az említett helyeken veszélyes a közlekedés. — A város vezetősége eddig kétszáz ingyen házhelyet osztott ki a szegények között. — Az nökéntes tüzoltószázad szokásos nyári tüzoltóünnepélyét augusztus hó 13-án rendezik meg a Népkertben.

Martonosi hírek. Az iskolaszék ülést tartott, amelyen a jövőévi költségvetést 120.000 dinárban állapították meg. — A kanizsai adófelsőzlámló bizottság előtt augusztus 10-én kezdődnek az adótárgyalások. A martonosi érdekeltek adókvetése a községhezán megtekinthető. — Váradí Annuska 11 éves martonosi lány tetanuszmegezést kapott. Beszállították a kanizsai kórházba, ahol meghalt. Kanizsán temették el általános részvét mellett. Temetésén megjelentek a martonosi szivgárdisták is, akiknek nevében Dongó Ferenc tanítójelölt megható bucsubeszédet mondott.

Női fürdőruhák, női kabátok, güzők, meltartók, kesztyűk és harisnyák szaküzlete: Fischer J. és Fia, Novi Sad, Trg Oslobođenja 2.

Holttest a Tiszában. Je-enttük már, hogy Wagner Béla 18 éves szubotocai fiatalember vasárnap Kanizsánál fürdés közben a Tiszába fulladt. Holttestét a halászok szerdán reggel fogták ki a vízből. A hatóság megadta a temetési engedélyt.

Visszatelepítik Bessarabia német népcsoportjait. Berlinből jelentik: Moszkvában jelenleg német-orsz tárgyalások folynak további német népcsoportok visszatelepítése ügyében. Ezuttal az orosz-román határrendezés során Szovjetoroszországhoz csatolt területek, főleg Bessarabia 75—80.000 német lakosáról van szó. A besszarabiai németiség ősei 1814 és 1842 között túlnyomó többségben Dél-németországból és Poroszország keleti tartományából kerültek el ily messze idegenbe. Virágzó falvak egész sorát alapították s mindvégig csorbítatlanul megőrizték német nyelvüket, jellegüket és népszokásaikat.

Artisták

A gyorsvonat párnázott fulkéjében hat utas ül, uti podgyással, emivalóval és kissé kényelmesen. A hetedik és nyolcadik utast már morogva fogadják, feladván terpeszülésüket és ezzel a kényelmes alvás utolsó lehetőségét. Hét férfi és egy kislány. A hangulat ilyenkor semleges és hűvös.

A cél távoli, az éj küszöbön áll, az alvás problémájával kell megküzdeni. Van aki ügyes fej- és lábmasszírozás után békésen elszunyad, van aki különféle nyakatekert fej- és lábsavargatás után megnyugodva veszi tudomásul, hogy éjjel nem alszik.

Idegen emberek, ismeretlen célok és tájak felé, ez mindig izgató látvány. A nem alvó utas sorra veszi utitársait. Négyet közülök logikusan, biztosan hamar elint. Nem érdekesek. Átlagos embertípusok. Szeme a két legjobb alvón akad meg. Hosszan nézi őket. Emberismerő tudását alaposan előveszi, de okoskodása eredménytelen. Arcuk túl intelligens, az alvásban is meghatóan komoly és nemes. Az utas szeme tovább szalad. Ruhájuk túl egyszerű, kevés jóakarattal szegényesnek mondhatnók. Uti podgyászuk meg sok. Kik lehetnek? Görögöknek nézi őket. Igazoltatás. Az utas apró szívességet tehet mint tolmács és erre az idősebbik hálás mosollyal mondja: merci. Éjjel felé felébrednek. Álomittasan bajlódnak podgyászukkal és közben az egyik utazóbörönd tartalma a földre hullik. A négy utitárs hangosan, bántón és közönségesen felkacag. Az utas udvariasan világozást csavar, a két ismeretlen szeliden és minden harag nélkül felszedi a holmit. Különös dolgok — rendetlen összevisszaságban. Talán utazók? — de a logika ellentmond. A kereskedelmiek pedánsak, kicsinyesek és haragra gyúlok. Ezek itt, békésen majdnem nevetve szedik össze holmijukat. Utlevél körül valami, az utas ismét segít és megindul a beszélgetés.

Olaszok és artisták. Bulgáriában, Törökországban és Romániában voltak turnén és most utaznak vissza hazájukba. Két testvér, összetanultak és már 15 éve artisták. Panasz-kodnak, a turné nem sokat hozott, a viszonyok mindenütt nehezek, de szeretik szakmájukat, szeretik az utat minden nehézségével és kellemtelenségével. Milyen artisták? A két, komoly intelligens arcu ember az egyik legnehezebb szakmában működik, az emberek »megnevetésében«. — Clownok — zenebohók. Kevés német, angol, francia, spanyol nyelvtudásukkal bejárták már a félvilágot és mindenütt elismerést arattak. — Sokat nevettek az emberek — meséli az idősebbik és szája szegletében ott bujkál a ritka mosoly, ami csak artista-clown tulajdona.

Artisták. A szinpadon, a lámpák vakító fényében könnyelműeknek, ingatagnak és gerinctelennek látszanak, az életben pedig ők azok, akik valóban emberek a szó legnemesebb értelmében. Hálások, odaadók, egyszerűek, igénytelenek, egymást megbecsülnék. Nehéz nagy testi és szellemi tudást megkövetelő munkájuk ellenére idegeik vasból vannak, az életet való értékében ők ismerik — lelkük kiegyensúlyozott.

Az utas szelid »Adieu«-val bucsuzik, utána villan két barátságos szempár, két artista szeme...
Pleesz Pál

Nagy érdeklődés a noviszádi Daloskör holnap esti kerti ünnepélye iránt

A noviszádi Magyar Daloskör holnap esti kerti ünnepélye iránt igen nagy érdeklődés nyilvánul meg. Az ünnepélyt a Daloskör Nikola Tesla-utca 46 számú házának udvarán tartják meg. A rendezőség, mint azt tegnap már ismertettük, változatos művészi és szórakoztató műsort állított össze.

A holnap esti kerti ünnepély iránti nagy érdeklődésre való tekintettel ajánlatos jegyeket elővételben beszerezni és ugyanakkor asztalokat is lefoglalni, mivel a mulatságot terített asztalok mellett tartják.

Beléptijegy ára tíz dinár és azt Ábrahám János könyvkereskedésében és a Daloskör Otthonában lehet elővételben beszerezni. A kilenc óra-kezdődő műsor befejezése után tánc lesz.

Táncos-vidám est Szomborban.

A szombori Atlétikai Klub szombaton, augusztus 10-én este fél 9 órai kezdettel kacagató műsorú táncmulatságot rendez a Katolikus Legényegylet kerthelyiségében. A műsoron »Válasszon meg János bácsi« és »Guruló dollárok« című egyfelvonásosok, Petőfi-költemények és énekszámok szerepelnek. Az egyesület műkedvelő gardájának legjobbjai lépnek fel a műsor keretében és mindent meg fognak tenni, hogy a közönséggel egy éjszakára elfelejtessék minden baját gondját. Tánc és cigányzene fokozza majd tovább a hangulatot, úgy hogy a megjelentek felejthetetlen est emlékével távoznak majd a mulatságról. Mint értesültünk az egyesület a mulatságra külön meghívót nem bocsát ki. Rossz idő esetén a műsoros estét egy hét múlva, e hó 17-én tartják meg. A vidám-est iránt Szomborban nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Kitűnő műkedvelők szerepelnek a petrovgrádi Jótékony Nőegylet holnap esti kabaréja iránt városzerte nagy az érdeklődés, ami érthető, hiszen a legjobb petrovgrádi műkedvelők lépnek a közönség elé. Többek között fellépnek: K. Kovacsik Irma, Feketics Csibi, Lecker Irén, K. Báthory Piroška, Báthory Margit, Végh Margit, Ny. Oroszi Margit, Takács Dusi, Nagy László, Árvay György, Nyárai Rezső, Molnár Károly, Jakabfalvy Géza, Horváth János. Maga ez a névsor kezkesedik róla, hogy a közönségnek igazi műélvezetben lesz része. Az előadást a Vojvodina kerthelyiségében tartják meg, ha az idő kedvezőtlen lenne, a városi színházban.

Két halálgrás egy pohár sörért, a primadonna mint hőmérő, színésznők csépelnek Csömörön és még egy sereg szenzációs riport élénkíti a Színházi Magazin új számát. A vezércikket az ismeretlen író írta Zilahy Lajosról. Turay Ida vidám cikkben számol be staggione-szereplésének kalandjairól. Babay József megírja, hogy születik meg a szindarab téma. Hét költő versei, nyaralási hirdető, nagy divatcikk a frizuradivatról, ezerpengős filmpályázat, Keresztessy Mária nagyszerű szindarabja a »Férfiszerelem« és a kis Magazin Sicc urfi kalandjaival egészítik ki a tartalmas, szép lapot.

SZÍNHÁZ-FILM

Népszínművek, operettek a szuboticei Magyar Olvasókör jövő műsorán

A Magyar Olvasókör hírei

A szuboticei Magyar Olvasókör színiügyi bizottságának legutóbbi ülésén az 1940-41-es szezonra a következő szindarabok előadását terjesztették elő: Népszínművek: Szigligeti Ede: A szökött katona, Gaál L.: Peleskei notárius, Csepregy: Sárga csikó. Színművek: Móricz Zsigmond: Uri muri, Molnár Ferenc: Liliom, Tamási Áron: Tündöklő Jeromos, Indig Ottó: Ember a hid alatt, Zilahy Lajos: Gyümölcs a fán és Hazajáró lélek, H. Bratt: Sziget. Vigjátékok, bohózatok: Nusics: Doktor, Vaszary: Bubus, Bokay János: Felcsé. Dráma: Strindberg: Apa. Falusi komédiák: Babay József: Furulyaszó, Szalay L.: Szuhay, Gyallay D.: Külön nótá. Operettek: Erdélyi: Szabad a csók, Sárgarigó fészék, Szilágyi-Eisemann: Tokaji aszu, dr. Fehér: Bombaüzlet, Jancusko: Egy kis tévedés, Három huszár.

A Magyar Olvasókör színiügyi bizottsága a közeljövőben pályázatot ír ki

vajdasági témájú szindarab megírására.

A nyertes szindarabot ünnepi előadás keretében mutatják be.

Az idény első darabja Szigligeti Ede »Szökött katona« című népszínműve lesz, amelyet ünnepélyes megnyitó előadás keretében szeptember második felében hoznak színre.

A Magyar Olvasókör énekkara augusztus 31-én társasvacsorát rendez az egyesület udvarában és

nagytermében.

A Magyar Olvasókör könyvtára egyik jövevényétől

10.000 dinárt és egy új könyvszekrényt kapott.

Az egyesület választmánya elhatározta, hogy ebből az összegből új könyveket szerez be, modern kartoték-rendszert fektet le, új katalógust ad ki és a régi könyveket kijavíttatja. A nyári hónapok alatt a könyvkiadás szünetel.

A szuboticei Magyar Olvasókör az ifjúsági tagok kezdeményezésére egészségügyi szövetkezetet alapít. A szövetkezet feladata tagjait olcsó vagy ingyenes orvosi kezelésben részesíteni, olcsó gyógyszerekhez juttatni. Palicsan a Szokolovácson tul

üdülőtelep céljaira telket vásárolnak.

A közoktatásügyi minisztérium rendelete alapján lehetővé vált bármelyik középiskolának a szuboticei gimnázium magyar tagozatára való beiratkozása vagy átíratkozása. Mindössze különbözeti vizsgát kell tenni magyar nyelvből és helyesírásból. Minden felvilágosítást készségesen nyújt a Magyar Olvasókör titkársága.

A »Magyar Jövő« csecsemővédő akciója kéri a magyar hölgyeket, akik a mozgalomban hajlandók résztvenni vagy segíteni, megbeszélés végett jelenjenek meg ma, pénteken, augusztus 9-én este 7 órakor a Magyar Olvasókör irodájában.

Casanova Budán és egyéb érdekességek a régi Budapestről

(Budapest, augusztus). Budapest szerelmesei, akik szeretnek eltűnődni a város régmúlt idejének dolgain, örömmel fogadják a könyvpiac egyik újdonságát, amelynek ez a címe: »Írások Budapestről«. Szerző Horváth Elemér, a főváros ismert, kitűnő monografusa és Horváth Mária, kinek neve a szakirodalomban még új, de ugyancsak jelzője annak, hogy a könyv érdekes fölfelelőket nyújt. A könyv valóban sok értékes adattal gazdagítja fővárosunk múltjának ismertetését, amellyel könyved és kellemesen szórakoztató: jeles szolgálata Budapest kultuszának. Egyébként jellemzők erre a szépen kiállított, képekkel élénkített könyvre azok az érdekességek, amiket itt kiragadunk.

Üssük fel a könyvet taláalomra, — itt van annak leírása, milyen volt a Ferenc-József-tér régen és milyen ma.

1780-ban itt még semmi sem volt.

Bárkások, hajósok kötöttek ki ott, ahol ma a Lánchídra lépünk Százhusz évvel ezelőtt épült a téren az »Európa-szálloda«, Hild József építész tervei szerint. 1877 óta ebben az

épületben van a rendőrség. Ahol ma a Kereskedelmi Bank palotája áll, ott a Diána fürdő volt, melyben

hosszu ideig lakott Széchenyi István gróf.

Hild József tervezte a térség régi Lloyd-épületét is, mely 1827-től három évig épült, száztiz évvel ezelőtt készült el. Ez volt az első pesti tőzsde, vagy ahogy akkoriban nevezték, a kereskedelmi pitvar épülete. Most Hütl-ház. Innen indult 1827-ben Kőbányára

az első próba-lóvasuti kocsi.

Álljunk meg a belvárosi plébánia-templom előtt!... A tatárok 1241-ben felégették. Mennyi minden történt azóta benne és körülötte. »1710-ben Pálffy János osztrák generális, kinek szobra a Köröndön van,

e templom előtt fejeztette le II. Rákóczi Ferenc egyik legügyesebb portyázó vezérét, Béry Balogh Ádám kuruc főtisztet.

I. Ferenc József 1867 június 8-án itt mondotta el koronázási esküjét. A templom anyakönyvei 1688-ig nyulnak vissza. S még mostanában is fölmerül, hogy bontsák le ezt a templomot — vagy tolják odébb!

CASANOVA BUDAI KALANDJA

Ugorjunk át Budára... Mi lehet, aminél legtöbbet időzik az érzelmes krónikás? A Tabán!

Több mint ezer éve áll.

Vagyis állt. A honfoglaláskor már építették. Ezer év rengeteg adata. Többek között ez is: a Hadnagy-utca 14. számú duplatetős házban Casanova, a világhírű kalandor lakott. Casanovának hamiskártyázás és kémkedés volt a foglalkozása, amint ezt emlékirataiban le is írja. Emlékirataiból még azt is megtudjuk, hogy Budán is járt, ahonnan

egy szerencsétlen kaland után menekülni volt kénytelen.

Török idők... Ismertebb fürdők voltak a megszállás alatt Budán: az Ácsik Ilidse, vagyis nyílt meleg fürdő, a régi Sárosvásáros, a mai Szent Gellért-fürdő helyén; a Jesil Direkli Ilidse Musztafa, zöldoszlopos fürdő, a mai Rudas-fürdőnek felel meg; Veli bég fürdője, ez a mai Császár-fürdő helyén állott, ez volt Buda leg-híresebb és legnagyobb fürdője.

Budán a török megszállás alatt — írják a szerzők — »már a megszállás kezdetén is, tekintve a nagyszámú katonaságot,

előfordultak vegyes házasságok.

Török férfi magyar lánynak lett az ura, vagy megfordítva, magyar leány török leányt vitt a házhoz. A két fajnak ez a keveredése nemcsak Budán volt meg, hanem Pesten, Kánizsán, Székesfehérváron, Palotán, mindenütt, ahol a török nagyobb számban, hosszabb ideig tartózkodott.

S a negyven év előtti Budapest! Ami már személyes élmény. Nagyon kedves a Világ-Panoráma. »A régi pesti városháza mellett, mely a Duna felé, a belvárosi plébánia-templom háta mögött, körülbelül a mai Eskü-ut helyén volt, állt a piaristák régi palotája. Ennek a palotának a régi lebontott városház felé eső sarkán lévő Világ-Panoráma c. üzletben néhány krajcárért a világ minden tájáról állóképek mutogattak.« Nagytövegen keresztül kellett egy csöbe benézni s a képek forgó korongra voltak illesztve. Egy kis történet: Elmentek a Világ-Panorámába a Lónyay-utcai elemi iskola III. oszt. tanulói is. Az egyik gyereknek valaki éppen elcsente a léniját. Meresztik szemüket a csövekbe a nebulók s egyszerre csak az egyik, Gyuszi, rosszul lesz, gyorsan kikéredzkedik. A korong forog tovább s a szomszéd ámulva látja Róma fölött a felirást:

Isten szeme mindent lát, add vissza a léniját!...

Visszaadta; így intézte az ilyen súlyos lelkiismereti dolgokat a világ-panorámás szolgáló, a régi jó időkben.

Ebben az időben történeteket meg Pesten, hogy a Kálvin-téri társaskocsi, mely a Krisztinából volt jöve s melyen apja ölébe a gyermek (a szerző, 40 évvel ezelőtt), egy kis borralalóért

egyszerűen eltért az utiránytól

s a Zöldfa-utcán (ma Veres Pálné-utca) át kerülközött a Kálvin-térre, — hogy az alvó gyereket közben hazáig vigye.

Azóta bizony a technika nagyot haladt.

««(IIII)»»»

A Balkánra indul a budapesti Egyetemi Énekkar. Budapestről jelentik: A sok sikert ért Egyetemi Énekkar a kora ősszel a Balkánra utazik. Beogradban, Bukarestben, Szófiában, Törökországban lép fel.

KÖZGAZDASÁG

Délkelet-Európa gyapottermelése

Románia teljesen elvesztette gyapotkísérleti területeit — Délserbiában terem Délkelet-Európa legkötünőbb gyapotja

— Saját munkatársunktól —

Délkelet-Európa országaiban tulajdonképpen a világháború után keletkezett a textilipar s csak a legutóbbi években lett oly jelentős, hogy az önellátást nagyjából biztosítani is tudja. A textilipar nyersanyag-szükségletét természetesen fedezni kellett s ez csak import útján lehetséges. Minden délkelet-Európai állam külkereskedelmi mérlegének behozatali tételei között a textilgyártási alapanyagok foglalják el a vezető helyet. Elegendő a jugoszláv textilanyagok behozatalára rámutatni, amely például gyapotáruból:

	1922	1929	1937
százalékban			
nyersgyapotot	5,6	12,9	30,2
gyapotfonal	12,8	33,5	45,6
gyapotszövet	71,0	49,3	22,9
készárut	10,1	3,6	0,9

hozott be.

Érték szerint a behozatal volt, millió dinárban

	1929	1937
nyersgyapot	185	323
gyapotfonal	481	491
gyapotszövet	708	246
gyapotkészárut	63	17

Látjuk tehát, hogy míg 1929-ben a gyapotbehozatalnak több mint 80 százalékát a félkészítmény és a készárut tette ki, addig 1937-ben ez már csak 24 százalékig jutott. Ez a két százalékos arányszám a

délkelet-Európai textilipar fejlődésének megdönthetetlen bizonyítéka. Ezzel szemben azonban nyersgyapot, gyapotfonal s gyapjuanyagok, juta stb. behozatalával

évente hatalmas összegekkel terhelik a külkereskedelmi mérleget.

Bármily európai bonyodalom áll elő — mint például napjaink háboruja — már elmarad a gyapot, amely pedig olyan közkeletű árucikkből is eljuthatna Délkelet-Európába, mint például Egyiptom és Szudán, hogy Ausztráliáról és Indiáról ezuttal ne is essék szó.

Ezért, de elsősorban a külkereskedelmi mérleg stabilizációjának biztosítására, Délkelet-Európa államai sorban egymásután meghonosítják a gyapottermelést.

Földrajzilag ugyan nem lehet Törökországot Délkelet-Európa-hoz számítani, de mivel egy kis csücskével még a balkáni félszigeten van, az idesorolás nem indokolatlan. Éghajlatánál fogva is, a legjelentősebb délkelet-Európai gyapottermelő állam. 1931-1932 években már évi 70.000 tonna nyersgyapotot termelt. A világgazdasági válság nyomán, olcsó áron piacra került indiai gyapot erősen lenyomta a törökországi gyapottermelési kedvet, de most újabban, főleg a behozatal elé gördülő ak-

dályok következtében, a termelés ismét fellendülőben van. Az idei termésből megint 65-70.000 tonnát várnak. Ennek felét, mivel a török textilipar még kezdetleges, kiviszik az országból. Előreláthatólag a délkelet-Európai államok veszik fel a felesleget és pedig: Jugoszlávia, Bulgária, valamint Magyarország, egyenként tízezer tonnát. A török gyapot minőségileg gyenge. Ára magasabb a világpiacnál.

Nagy erőfeszítéssel termel gyapotot Bulgária. 1920-ban kezdte meg. Akkor még csak kétezer hektáron termelt, míg ma 78.000 hektár területen folytatja. Ha sikerülne a termőterületet 150.000 hektárra emelni, amit Dobrudza visszacsatolásával meg is valósíthatnak, úgy mintegy 200.000 mázsa lenne a termés. Akkor

a bolgár gyapot teljesen fedezné a belföldi szükségletet.

Az idei termést 75-80.000 mázsa-ra becsülik, amit természetesen a belföldi textilipar vásárol fel, a külföldről amugy is elmaradt export pótlására. Az 1940 januárjában kötött bolgár-orosz kereskedelmi szerződés útján az elmúlt hónapokban mintegy 100.000 tonna orosz gyapot érkezett Bulgáriába. Felét fix vásárolták meg, a másik felét a bolgár textilgyárak bérfeldolgozásra kapták azzal, hogy a bért a Szovjet természetben, azaz nyersgyapotban fizetné.

Románia csak az utóbbi években fogott hozzá a gyapotcserjé meghonosításához. Míg 1938-ban csak 4.000, 1939-ben már 20.000 hektáron folyt a termelés. A román gazdaságpolitika azonban nem volt előrelátó, mert a gyapotcserjéket

kétharmadrészben Bessarábiában, harmadát pedig Dobrudzsában ültették.

Igy a kísérleti stádiumu román gyapottermelés céljaira rövidesen más területet kell keresni. A Duna torkolata előtti mocsaras, vizenyős terület nagyrésze a Sulina ág Oroszországa s a Duna alsó ága minden valószínűség szerint már a napokban visszakerül Bulgáriához.

Jugoszláviában tavaly csak 3000 hektáron ültettek gyapotcserjét. A termés elérte a 7000 mázsa nyersgyapotot, ami a délkelet-Európai gyapjuterelési eredmények legkötünőbbje. Ezzel beigazolást nyert az a megállapítás, hogy

Délserbia, főleg Kocsane és Sztrumica környéke, a gyapju-termelés ideális központja.

Nem marad a kitünő indiai gyapot mögött. Ebben az évben már 5-6000 hektáron tépnek gyapotot, ami azonban még mindig legfeljebb 10.000 mázsa termést adna, holott az évi szükséglet meghaladja a 300.000 mázsát. Mindent el kellene követni a jugoszláv gyapottermelés fokozatos fejlesztésére. E célból a jugoszláv textilipar átfogó, komoly javaslatot dolgozhatna ki a kormány részére. Soha sem volt ez időszerűbb, mint éppen napjainkban.

□ Adótárgyalás Noviszádon. A noviszádi adófelsőzámlási bizottság augusztus 16-án a piaci árusok adóját tárgyalja. Az adókövetések a város adóhivatalában megtekinthetők.

□ Országos kertészeti kiállítás és kongresszus lesz Szombathelyen szeptember 7-9. között, az Országos Kertészövetség rendezésében.

— Nem kell megijedni, kislányok, — vigasztalta őket Róka, — akármilyen nagy gonosztevő is a konzul, nem hiszem, hogy életünk veszélyben forogna.

— Helyezkedjenek el gyermekeim, úgy, ahogy tudnak, — szólt közbe Feri, — mi férfiak most visszavonulunk, hogy a további teendőket megbeszéljük.

A lányok letelepedtek a terem közepén a földre, a férfiak pedig először az egyik, aztán a másik vasajtót vették alapos vizsgálat alá.

Ugyanolyan erős alkotmányok voltak azok, mint az, amelyet délelőtt csak robbantással tudtak kидönteni sarkaiból.

— Nem, ezen az uton még csak meg se kísérelhetjük a szabadulást, — állapította meg Róka, — másfelé pedig nem látszik semmi lehetőség.

— Hacsak ott a kürtön keresztül nem, ahonnan Mallóry lekiabált — mondotta Feri, aki egy idő óta a kürtöt vizsgálgatta. — Ha csak föl tudnék jutni ennek az aknához az alsórészéig, ott, ahol a mennyezetbe torkol, a többi gyerekjáték volna számomra. Hogy tudnék följutni odáig...

A helyiség boltozata lehetett vagy öt méter magas.

A többiek belátták, hogy Ferinek igaza van s bármily veszélyesnek is látszott, hogy felmászon az aknába s egyedül megpróbálja ott az előrejutást. Kénytelenek voltak elismerni, hogy egyelőre más megoldás nem kínálkozik.

Izgalmas történet a száz év előtti Budapesti mélysegeiből

(133)

— Talán nem is olyan megoldhatatlan a dolog, — mondotta egyszerre váratlan ötlettől megkapva Emil. — Mindössze annyi változtatást kell tenni a terven, hogy nem ön lesz az atyám, aki főmászik oda, hanem én magam. Könnyebb és fürgébb vagyok, mint ön s ezzel a változtatással a terv alighanem kivihető.

— Nem, kedves Emilem, nem engedhetem meg, hogy te kockáztasd az életedet! Ma'ory az én ellességem, nekem kell utánanyomulnom és leszámolnom vele.

— Ha ön, atyám, ragaszkodik ehhez az elgondolásához, akkor azt hiszem, le kell mondanunk még a lehetőségéről is, hogy valamely akcióba kezdjünk. Lehetetlenség ugyanis feljutni a kürtöbe másként, csak egymás vállára állva. Ön föláll a Kóonti vállára, én pedig az önére. Akkor ta'an a kürtő szélét sikerül elérnem.

— Azt én is megpróbálhatom, — vitatta Feri.

«A bunosok meglakolnak, a jók elveszik jutalmukat.»

— Az ön számára az lehetetlen, atyám, nem tudna fölállni minden támaszték nélkül, a második ember vállán, de én, mint Kipping mester egykori tanítványa, könnyűszerrel megtehetem. Ne habozzon tehát talán jobb is lesz, ha nem ön találkozik Mallóryval, hanem én, a fia kezdem meg vele a tárgyalásokat.

Feri belátta Emil szavainak igazságát és nagy sajnálattal ugyan, de lemondott arról, hogy ő kísérelje meg az aknába való fölhatolást.

Most a férfiak ha'adéktalanul a terv kivitelezéséhez láttak.

Az akna alá csoportosultak Feri fölászott a Kóonti vállára és hogy egyensúlyát ne veszítse, a derekán megerősített kéményseprőtől egyik végét Róka, a másik végét két-három lány tartotta feszesen.

Most Emilre kerül a sor.

A fiatal ember, az egykori műlovas és cirkuszi artista, aki ügyességével annyi tapsvihart aratott,

oly villámgyorsan kuszott föl Feri vállára és egyenesedett ki azon, hogy valóssággal bámulatra ragadta a lányokat.

Irma halkán fölsikoltott. Most Emil mindkét karját a magasba nyújtotta és diadalmasan kiáltott fel. Sikerült elérnie az akna szélét és ott megkapaszkodni egy kiálló vaskampóban.

Egy pillanat múlva már a magasba lendült és eltűnt a kürtöben, amelyben szétmászott karokkal és lábakkal szilárd állást foglalt.

— Gyerekjáték lesz fölhatolnom, — szólt vissza egy-két perc múlva ha'kan. — Rovátkás bevágások vannak a kőben és nini, még kapaszkodók is vannak! Ugy látszik, ezen az uton másképtellett le és föl valamikor.

— De hisz akkor talán mi is felmehetünk! — örvendezett Ferenc. — Feldobom a kötelet, erősítsd meg a vaskampón, akkor valamennyien fölászhatunk!

— Nagyon helves, — mondotta Emil, — a kötelet minden eshetőségre már most föl erősíthetjük.

Földobták neki a kötelet, amelyet ő a vaskampóra kötött.

— Most az lesz a leghelvesebb, ha én ott fönt körülnézek egy kicsit, — szólt le aztán Emil. — Várjanak, míg jelt adok.

— Nos hát menjen, de térjen vissza hamar, — szólt fel Róka.

Emil azonnal fölfele sietett. Macskaüggyességgel kuszott fel a kapaszkodón s pár pillanat alatt már egy oldalvást lévő üreghez ért, amelyben teljes sötétség uralkodott.

□ Kanizsán is megállapították a fa kicsinybeni árát. A kanizsai árelenőrző bizottság legutóbbi ülésén a következő kicsinybeni faárakat állapította meg. A faárak egy méter-mázsára vonatkoznak a fatelepen való átvételre: Bükkhásáb I osztályu 40.—, II. oszt. 38.30, III. oszt. 35.50, bükkgömb: I. oszt. 38.—, II. oszt. 36.50, gyertyánhasáb: I. oszt. 41.50, II. oszt. 39.10, III. oszt. 37.—, gyertyángömb I. oszt. 38.—, II. oszt. 37.—, cserfahasáb: I. oszt. 37.50, II. oszt. 36.—, III. oszt. 34.50, cserfagömb: I. oszt. 33.50, körisfahasáb I. oszt. 38.50, II. oszt. 37.50, tölgyfahasáb I. oszt. 36.50, II. oszt. 34.—, szilfahasáb I. oszt. 33.20, kevert keményfahasáb I. oszt. 34.50, keményhasáb III. oszt. 33.20, puha vegyeshasáb 34.—, hársfahasáb 39.—, bükkfadorong I. oszt. 32.30, II. oszt. 30.50, gyertyánfadorong I. oszt. 33.80, II. oszt. 32.—, fenyőfadorong 32.—, körisfadorong 33.50, tölgyfadorong 32.—, szilfadorong 30.50, kevert keményfadorong 30.—, bükkfahulladék 28.50, kevert hulladékfa 27.50, csomós hántolt bükka és bükkfatuskó 28.50, kevert csomós tuskó és hántoltfa 27.50 dinár. Ezekhez az árakhoz a kereskedők hozzászámíthatnak fűrészelésért 2.— dinárt és aprításért 2.— dinárt. A rendelet ellen vétőket 6 hónapig terjedhető elzárással és 50 000 dinárig terjedhető pénzbírsággal sújtják.

□ Növekedik a rajnai személyhajóforgalom. Berlinből jelentik: A nyári menetrend Köln és Düsseldorf között a rajnai hajóforgalom jelentős növekedéséről tanuskozik. A Rajna középső és alsó folyásán most mindennap hegy és völgyemenetben egyaránt több hajójárat közlekedik.

Jugoszláviában minden lakosnak átlag 114 dinárral kell évenként több közterhet vállalnia, hogy az 1940/1941. évi költségvetés kiadásait az állami bevételek fedezzék

JUGOSZLÁVIÁBAN MÉG MINDIG KISEBBEK A KÖZTERHEK, MINT BULGÁRIÁBAN, GÖRÖGORSZÁGBAN, ROMÁNIÁBAN, ANGLIÁBAN VAGY NÉMETORSZÁGBAN.

Beográdból jelentik: A költségvetés szerint az összes állami jövedelmekből, adókból, illetékekből, vámokból, fogyasztási adókból és monopól jövedelmekből összesen 10.428 millió dinárnak kell befolynia az állampénztárba. Tekintve azonban, hogy a monopól jövedelemből és az állami üzemek jövedelméből rezszi és tiszta haszon címén tíz százalékot le kell vonni, úgy a többi állami jövedelemből 9.689 millió dinár marad vissza. Az 1939/1940. évben ezek az állami bevételek 7.864 millió dinárt tettek ki, az előirányzott 7.700 millióval szemben, ami azt jelenti, hogy az állami bevételek az előirányzottnál 94 millió dinárral többet jövedelmeztek.

Az idei és tavalyi számokat összehasonlítva, megállapíthatjuk, hogy az 1940/1941. költségvetési évben 1.820 millió dinárral többet kell bevennie az állampénztárnak, mint az 1939/1940. költségvetési évben. Tekintve, hogy Jugoszláviának ma 16 millió lakosa van, akkor, ha az 1.820 millió dináros költségvetési többletet a lakosok számával elosztjuk, megállapíthatjuk, hogy Jugoszláviában minden egyes lakosnak az 1940/1941. költségvetési évben 114 dinárral több közterhet kell viselnie, mint az 1939/1940. költségvetési évben.

Ha az egyes állami jövedelmeket részletezzük, akkor megállapíthatjuk, hogy minden egyes közterhebről mennyivel többet kell fejévenként vállalni, mint tavaly. Az összehasonlítás a következő:

	A fejenkénti közterhet 1939/40-ben dinár volt	1940/41-ben dinár lesz	1940/41-ben d'nárral többet kell fizetni
Egyenes adó	184.75	241.28	+ 56.53
Fogyasztási adó	74.20	90.32	+ 16.12
Illetékek	85.23	96.55	+ 11.32
Vámok	60.25	74.30	+ 14.05
Monopól	87.07	103.11	+ 16.04
Összesen	491.50	605.56	+114.06

Tehát 1939/1940-ben az állami bevétele 7.864 millió dinár volt, míg az 1940/1941. évre 9.689 mil-

ió dinár bevételt irányzott elő, vagyis 1.825 millióval többet követel, mint amennyi a tavalyi költség-

ségvetési év bevétele volt. Százalékokban kiszámítva, Jugoszláviában minden egyes lakosának a mostani költségvetési évben 23.2 százalékkal kell több közterhet viselnie, mint amennyit az előbbi költségvetési évben viselt.

Ha a közterheknek ezt az emelését a többi államokban végrehajtott emeléssel összehasonlítjuk, akkor megállapíthatjuk, hogy Jugoszláviában a százalékos emelkedés jóval kevesebb, mint a többi államban. Bulgáriában ez az emelkedés 27.6%, Görögországban 29.2%, Romániában 34.2%, Angliában 110%, Németországban 26%.

□ Németországba 600 vagon friss almát lehet szállítani.

Beográdból jelentik: A Prizad megengedte, hogy a jugoszláv-német kereskedelmi szerződés alapján 1.200.000 márka értékű friss almát szállíthassanak Németországba. Ezért az összegért a mai árak figyelembe vételével körülbelül 600 vagon friss almát lehet szállítani. A kivitelben a külkereskedelmi igazgatóságnál regisztrált összes cégek résztvehetnek. Az alma árát a következőképpen állapították meg: 1) kevert alma 100 kiló 18 márka, 2) asztali alma 100 kiló 12 márka, mind frankó jugoszláv-német határállomásról számítva. A magyar-német határállomáson ezek az árak 1.50 márkával magasabbak. A Prizad a friss almák kivitelénél 100 kilónként 25 dinár prémiumot fizet ki, mégpedig a szeptember 6-24. között német vámterületre kivitt alma után.

Azok odalent lélegzetvisszafojtva figyeltek.

— Eljutottam addig a helyig, ahonét Mallóry lekiabált. — halálzott most Emil halk kiáltása. — Tovább tapogatózok egy kissé, nemsokára visszajövök.

Most váratlan esemény történt. Irtózatossá ordítást töltötte meg a boltozatos helyiséget, amelyben Feriék várakoztak.

Spanga volt az, aki jónak látta, hogy ordítással figyelmessé tegye Emil csinyjére Mallóryékát.

— Segítség! Segítség! — bömbölte torkaszakadtából a gonosztevő, de üvöltözése csak egy-két pillanatig tarthatott, mert Feri odaugrott hozzá és úgy arculcsapta, hogy eszméletét veszve zuhant le a kövezetre.

— Hitvány fráter Kétségtelenül büntársá Mallórynak, — mondta dühösen Róka. — Szerencse, hogy ön oly gyorsan elnémitotta.

Emil ezalatt előrehaladt a sötét folyosón. Csak lassan lépkedett, kezével-lábával tapogatózva, nehogy valami kutórvénybe zuhanjon.

Jó hasznát vette most annak, hogy suhancéveiben ő is éppen eleget bolyongott a vár földalatti sirvilágában: nem hatott az most rá oly idegenszerűen, mintha először került volna az alagutak sötét birodalmába.

A fiatal ember tudta, hogy most a második mélységben jár, míg ársai lent vannak a harmadikban. Nemsokára egy vasajtóhoz jutott, amely csak be volt hajtva, de nem volt bezárva.

Ugyátszik, Mallóry, mikor itt eltávozott, nem tartotta szükségesnek, hogy errefele eltorlaszolja a kijárást: eszébe sem jutott az a lehetőség, hogy elenségei minden segédeszköz nélkül képesek legyenek fölhatolni a föld-

kor hirtelen kísérteties hangokat hallott maga mögött.

Hátratekintett s a folyosó sötét végéről küönös alakot látott közeledni.

Egészen kitérta az ajtót s behúzódott az ajtó és a fal közé: úgy

alatti kürtön át a második mélység uthálózatába.

Emil csöndesen megnyitotta az ajtót s kitekintett.

A föld alá vezető rejtéklépcsőt látta maga előtt, amelyen ők is leboacsátkoztak.

Már éppen ki akart lépni a garádicsához szolgáló pihenőre, ami-

várta be a rémitő jelenséget. Ambar a nyitott ajtón át behatoló fény csak nagyon gyér világosságot adott, Emil megborzadt a rémség láttára, amely előre imbolygott a homályban.

Minden emberi formából kivétel között váz közeledett, — idősebb nő lehetett, de szánandó állapot-

ban. A hegyes vállu, hihetetlenül ösztövéralakon alig volt ruházat, csupa szennyes rongydarab az is. Fejébuján s két o'dalt összekuszált ősz hajcsomók lobogtak; a bőrtönnek és a sirnak ez az ijesztő jelensége úgy haladt előre csoszogó lépteivel és zörgő csontjainval, oly fenyegetően, oly vézesen, mint a vereség, mint az átok, mint a kárhozat.

Emil ugyanarra a Meduzafőre ismert benne, aki első földalatti útjuk alkalmával egy hasonló kürtő oldalnyílásában megjelent fölöttük és vérfagyasztó kacajával megborzasztotta csontjukban a velőt.

— Nyilvánvalóan szerencsétlen örült, — gondolta magában a fiatal ember. — Vajjon ki lehet?

Emil nem tudta, hogy a budavári katakombák e szörnyű lakója, a föld gyomrának ez az idétlen emberférgé az a hajdani szépaszszony, aki miatt atyja gonosztevő lett s akinek büvköre két eszten-deig mostohaatyjára is kiterjedt.

A kísértet már ott lebegett egészen a közelében, amikor hirtelen léptek hangzottak föl a lépcső felől is.

Emil egészen meglapult a sötét ajtósarokban.

Ugyátszik, Karnek Eliz is meghallotta a közeledő lépteiket, mert gyorsan beugrott egy oldalüregbe s ott mozdulatlan maradt.

(Folytatiuk)

1940
Köz
□ Alla
vetkezt
polán me
értékesít
er Pált.
igazgató
r. Pumm
Csicsák
Fontányi
Marcó J
és Nagy
zottság t
fet. Péte
szeg Péte
Andrást
kezet a n
ködését.
□ Az
Beográdb
értésülés
élesztőpa
utóbbi h
és ezért a
ló élesztő
az illeté
gedjék r
emelését.
élesztő á
rében áll
□ Né
ítadnak
szok ép
Bár az
rül nehé
hat szil
már, ket
denek e
szilosz
ezeket
rovgrád
és podg
őszre tel
gon bel
rovgrád
kukoric
amely k
nagy je
buzater
sleges le
érese u
száritás
□ Sva
lások fol
Megállap
szág köz
nak a sz
vő jelen
időre va
ber első
indulnak
kölcsonó
tásának
gi szerz
folytán
eszközöl
□ Ola
dés ipar
Az Ola
nöke P
kadása
tanulmá
gyar b
az ipar
körökke
történt:
fejleszt
olaszors
tása, az
kon és
vétel, a
ják az
kölcson
jövővi
a szoko
gel jele
után O
rendez
a magy
rosok
számál

Közgazdasági hírek

■ **Állatkiviteli és értékesítő szövetkezet alakult Topolán.** Bács Topolán megalakult az állatkiviteli és értékesítő szövetkezet. Elnökké Dörfler Pált, alelnökké Kisimre Károlyt, igazgatósági tagokká: Győri Istvánt, Dr. Pummer Sándort, Dudás Mihályt, Csifcsák Károlyt, Vojcsena Lajost, Fontányi Istvánt, Palusek Jánost, Marcsó Józsefet, Ocsenás Józsefet, és Nagy Mártont, a felügyelő bizottság tagjaivá: Német Csali Józsefet, Péter Istvánt, Éter Lajost, Keszeg Pétert, Majtényi Antalt és Vén Andrást választották meg. A szövetkezet a napokban már megkezdte működését.

■ **Az élesztő árát is felemelik?** Beográdból jelentik: A Jug. Kurir értesülései szerint a jugoszláviai élesztőipar termelési költségei az utóbbi hónapban erősen emelkedtek és ezért az állami ellenőrzés alatt álló élesztő központ javaslatot terjeszt az illetékes tényezők elé, hogy engedjék meg az élesztő árának felemelését. A mostan érvényben levő élesztő árakat a múlt év szeptemberében állapították meg.

■ **Négy sziloszt még az idén átadnak rendeltetésének.** A sziloszok építése tervszerűen folyik. Bár az építőanyag beszerzése körül nehézségek merültek fel, tizenhat szilosz mégis építés alatt áll már, kettőt pedig a napokban kezdenek el építeni. A négy nagyobb szilosz még ez évben elkészül és ezeket üzembe is helyezik. A petrovgrádi, szmederevói, bijeljini és podgoricai sziloszok, amelyek öszre teljesen elkészülnek, 2000 vagyon befogadóképességűek. A petrovgrádi és bijeljini sziloszokban kukoricaszárítót is berendeznek, amely különösen az idén bir majd nagy jelentőséggel, mert a gyenge buza termésre való tekintettel szűkös lesz a kukoricát azonnal beérése után értékesíteni, amit csak szárítás igénybevételével lehet.

■ **Svájc-magyar gazdasági tárgyalások** folytak két napon át Budapesten. Megállapodás történt, hogy a két ország közötti áru- és fizetési forgalomnak a szeptember 30-ig érvényben lévő jelenlegi szerződés lejártá utáni időre való szabályozás végett szeptember első felében Bernben tárgyalások indulnak meg, amelyek folyamán a kölcsönös árucseré-forgalom fenntartásának figyelembevételével a jelenlegi szerződésen a változott körülmények folytán szükségessé vált módosításokat eszközölnék.

■ **Olasz-magyar baráti együttműködés ipari téren.** Budapestről jelentik: Az Olasz Iparosok Szövetségének elnöke Piero Gazzotti budapesti tartózkodása alkalmával kifejtette, hogy tanulmányútjának célja az olasz-magyar baráti kapcsolatok kifejlesztése az iparosok között. A magyar szakörökkel a következő megállapodás történt: olasz-magyar munkácsere kifejlesztése, fiatal magyar iparosok olaszországi tanulmányútjának támogatása, az olasz-magyar ipari kiállításokon és vásárokon való kölcsönös részvétel, az olasz és magyar körök vállalták az olasz és magyar ipartermékek kölcsönös terjesztését. Olaszország a jövővi budapesti Nemzetközi Vásáron a szokottnál is nagyobb felkészültséggel jelenik meg. A háboru befejezése után Olaszország nemzetközi kiállítást rendez, amelyre már most meghívták a magyar ipar művelőit. Az Olasz Iparosok Szövetsége 800.000 főnyi tagot számlál.

SPORT
A Szerb Uszó Szövetség holnap és holnapután Noviszádon rendezi az ideai csapatbajnokságot

A Szerb Uszó Szövetség, mint ismeretes, vasárnap Beográdban rendezte meg ifjúsági bajnoki versenyeit s most augusztus 10. és 11-én Noviszádon, a Galeb uszodájában rendezi meg a csapatbajnokságot.

A versenyre a következő egyesületek neveztek be legjobb uszóikat: Sport (Szombor), Szentai AK, Vojvodina (Petrovgrad), Palčsi SK, Bob, Brgjanin és esetleg Szever (Beograd), Jadran (Hercegnovi) s természetesen a noviszádi Galeb.

A versenyen a következő számok kerülnek eldöntésre:

Férfi számok: 100, 400 és 1.500 m

gyorsuszás, 100 m hátuszás, 200 m melluszás, 3x100 és 4x200 m váltó.

Hölgy számok: 100 és 400 m gyorsuszás, 100 m hátuszás, 200 m melluszás és 4x100 m váltó.

Mindkét nap műsorát műugrás és vízilabda-mérkőzések fejezik be.

Versenyen kívül indul dr. Draskó Wilfan jugoszláv rekorder-uszó is, aki az uszósport népszerűsítése végett több bemutató uszást végez majd különböző stílusokban.

A verseny szombaton és vasárnap délelőtt 9 órakor s délután 3 órakor kezdődik.

HIVATÁSOS ÉS AMATŐR ÖKÖLVIVŐK MÉRKŐZÉSE NOVISZÁDON

A noviszádi Szlobodában holnap, szombaton este 9 órai kezdettel nagyszabású ökölvívó versenyt rendeznek, amelyen több ismertnevű hivatásos versenyzőn kívül Noviszád legjobb amatőr ökölvívói is közreműködnek. A verseny iránt nagy érdeklődés mutatkozik s ez az érdeklődés nemcsak a hivatásos ökölvívóknak, de a most először bemutatkozó amatőröknek is szól.

Az est részletes műsora:

1. Todor Pavlović-Zsuzsa (Beograd) — Aleksandar Tadić (Noviszád) 10 menetben.

2. Lazar Dzsepina (Beograd) — Milorad Cselik (Beograd) 8 menetben.

3. Danilo Zubac (Noviszád) — Alija Zejnic (Beograd) 3 menetben.

4. Szevan Potzman (Noviszád) — Szevan Szevanovics (Beograd) 3 menetben.

5. Ignjat Mazur (Noviszád) — Dusan Bogdanovics (Beograd) 3 menetben.

Az első két pár hivatásos, a 3., 4. és 5. pár amatőr.

A verseny rendezőse népszerű helyarákat állapított meg. Jegyek ma és holnap elővételben kaphatók délután 3 órától a Szloboda pénztáránál.

Rövid sporthírek

A Milovanov-serlegért vasárnap a következő két mérkőzés kerül lejátszásra: Crvenkán Crvenkai SC—Vrbánszi SC és Novivrbáson Dulcis—topolai JAK.

Oszijek bajnoksapata, a Gvőzgyár, vasárnap délután Apatinban játszik barátságos mérkőzést az Apatini SK ellen. Előmérkőzés: Akadémia—Jugendheim, a Pléi-serlegért.

A szubotici Bácska eddigi teljes neve »Jugoszlóvenszko Atletzsko Društvo Bácska« volt. Az egyesület most megtartott rendkívüli közgyűlésén ezt a nevet »Hrvatszko Atletzsko Društvo Bácska«-ra változtatták át.

Lyublyanában a dubrovniki Jug 55:54 arányban győzött az Illiria elleni uszóversenyen. Vízilabdában 8:2 (4:1) volt az eredmény a Jug javára. A dubrovniki csapat holnap Szplitben a Jadranal mérkőzik.

Tirnanics, a BSK válogatott jobbszélsője, visszatért a Jugoszláviához, ahol 15 évvel ezelőtt futball-pályafutását kezdte. Tirnanics vasárnap mutatkozik be új csapatában.

Pugacsevski orosz középtávfutó Moszkvában 2 perc 26,7 mp-re javította az 1.000 méteres síkfutás szovjet csúcseredményét.

A magyar Rubint vezető vasárnap Szkoplyében a Szkoplyei SK—BASZK ligaminősítő mérkőzést. Rubint holnap repülőgépen utazik Szkoplyébe.

Magyar-német-olasz vízilabda-torna lesz augusztus 17—20. között Budapesten, amikor a magyar uszóbajnokságot rendezik. A vízilabda-mérkőzések sorrendje: augusztus 17-én magyar-olasz, augusztus 18-án magyar-német és augusztus 20-án német-olasz. Ugyanakkor a magyar A) válogatott játszik a B) válogatottal.

Kurunczy András válasza a Noviszádi Atlétikai Klubnak. Kaptuk és közöljük a következő nyilatkozatot: Igen tisztelt Főszerkesztő ur! A Reggeli Újság 1940. VIII. 7-i számában a »Rövid sporthírek« között megjelent közleményre van szerencsém megkérni Önt az alábbi válasz leközlésére: A NAK választmánya 1940. VIII. 5-én megtartott ülésén engem az egyesületből kitiltott Werner Mátyás feljelentése alapján, mely szerint én állítólag új egyesületet akartam alapítani, azt a noviszádi alszövetségnek be is jelentettem és a NAK játékosait az új egyesületbe »szípkáztam« volna. Werner Mátyás ur fenti feljelentése teljesen alaptalan, nem felel meg a valóságnak és azt mint rosszhiszemű eszlelményt ezennel erőlesen visszautasítom. Mély tisztelettel: Kurunczy András.

KUGLI HIREK

A noviszádi Külső Katolikus Olvasókör vasárnap, augusztus 11-én egész napon át tartó díjversenyt rendez Durdarszka-uca 18. sz. alatti egyesületi helyiségében. A győztesek értékes díjat kapnak. Benezni reggeltől estig lehet a verseny színhelyén.

ORSZÁGUTI KERÉKPÁRVERSENY LESZ SZUBOTICA ÉS NOVISZÁD KÖZÖTT

Közepén és szélén széles országutnak Ha kerékpárosok széleseben futnak. Nem azt gondolja majd mindaz, aki nézi:

Nem országuti e verseny, de utszeli? FANYAR TOBIAS

PUNCSEC, MITICS ÉS FLÓRIÁN ALICE BUDAPESTEN

A Magyar Tenisz Szövetség augusztus 11—15. között rendezi 1940. évi bajnokságát. A magyar bajnokság tudvalevőleg nemzetközi s azon bármely külföldi teniszező résztvehet.

Az idén a háboru miatt nem indul el akkora mezőny, mint az eddigi években, a versenyt rendező MAC-nak azonban mégis sikerült olyan gárdát összehoznia, amely a küzdelmek magas színvonalát és érdekességét biztosítja.

Az eddigi nevezések szerint a legjobb magyar férfi és hölgy játékosokon kívül Jugoszláviából Puncsec, Mitics és Flórián Alice, Olaszországból Romanoni, Cucelli, Del Belló és Torrolli kisasszony indul el a magyar bajnokságban, amelynek győztesei eszerint joggal tartják majd magukat Európa bajnokainak is.

Futball-eredmények

Petrovaradin: Jelasic—ZsAK 4:2 és Zrinyszki—Szlávia 6:2, a Lívnicserlegért.

Noviszád: Radnicski—NFK 7:1 és Radnicski—Vojvodina B) 4:0, edzőmérkőzések.

B. Petrovac: Szlovácski—Lívnicser (Noviszád) 2:1, barátságos, játékevezető Weinberg.

Pancevo: Jugoszlávia (Beograd)—Jedinstvo 6:0 (4:0), barátságos. A mérkőzést szerdán délután játszották le, szépszámu közönség előtt. Góllövők: Szevkov és Gyajics 2—2, Áca Petrovics és Csirics 1—1.

Zemun: Vardar (Moszta)—SK Zemun 1:0 (0:0), barátságos.

Ochrid: Gragyanszki — Jugoszlávia (Sztruga) 3:1 (2:1), barátságos.

Helsinki: Vagarna—Palloseure 2:0 (0:0), a Finn Kupa döntőmérkőzése.

Montevideo: Uruguay—Argentína 3:0, válogatott mérkőzés.

Buenos Ayres: Independiente—Nacional (Montevideo) 5:0.

Apatin: Akadémia — Gesellenverein 2:1. Apatini SK II—Hiavata 4:1. A Pléi-serlegért folyó küzdelemben az Akadémia vezet a Jugendheim előtt.

Szobotica: Bácska—Sport 8:2 (2:0), edzőmérkőzés.

ORSZÁGOS NYOMDÁSZ SAKKVERSENY ZAGREBBAN

A zágrebi nyomdász szakszervezet 70 éves és sakk klubja 10 éves fennállása megünneplése keretében szeptember 2-től kezdődőleg országos grafikus-sakkversenyt rendez Zágriban. Erre az ünnepségre a zágrebi nyomdász sakkklub meghívta Beograd, Noviszád, Lyublyana és Szarajevo nyomdász sakkosait is, bajnoki verseny lejátszására.

A verseny szeptember 2-án az öt város sakkbajnokainak küzdelmével kezdődik. A győztes az országos nyomdász sakkbajnok címet kapja.

Az egyéni bajnokság befejezésével, szeptember 8-án ugyancsak Zágrib, Beograd, Noviszád, Lyublyana és Szarajevo legjobb öt-öt grafikus sakkosai csapatversenyt játszik egymással. Miután csak egy nap áll rendelkezésre e verseny lebonyolítására, az öt csapat játékosai villámturna keretében mérik össze erejüket.

A noviszádi egyesület öt legjobb játékosát (Reiter, Buljovics, Kovács, Györffy, Wollberger) küldi ki az érdekes küzdelem színegyelvére.

A verseny iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg az egész országban.

PESTI POSTA

1. DOHNÁNYI ERNŐ, akinek a napokban volt 63-ik születésnapja, nagy szeretettel örvend növendékei részéről. A nagy művész Széher-uti villájában minden csütörtökön vendégül látja a volt növendékeket, nemritkán feleségestől, gyerekestől, »teljes ellátásra«. A teljes ellátásban a strandolás is benne van, hiszen a Dohnányi-villában remek fürdőmedence is várja a vendégeket. A legutóbbi csütörtökön rekordnap volt, mert negyvenkilencen élvezték a házigazda vendégszeretetét.

2. A LEGFIATALABB NYUGDIJAS Magyarországon, sőt talán az egész világon Klier Nelli, a budapesti Operaház feltűnő szép ballerínája, aki augusztus 1-én vonult »nyugalomba« 13 évi szolgálat után. A nyugdíjas hölgy pontosan husz esztendő. A nyugdalomba vonulás oka — ezt talán mondani sem kell — házasság.

3. NÉHÁNY NAP MULVA elhagyja a sajtót gróf Zichy Rafaelné Illemtan könyve. Ez a műfaj mostanában nagyon pang és bizonyos jelek arra mutatnak, hogy sokaknak lenne rá szüksége. Az utolsó illemtan állítólag 60 esztendővel ezelőtt jelent meg és szerzője bizonyos Kalócsa Róza nevű hölgy volt. Azóta persze nagyot fordult a világ, sok minden megváltozott, de az illetlenség — megmaradt. Lehet, hogy e könyv megjelenése után majd másképp lesz.

4. UJ INTÉZMÉNY ALAKULT Budapestben. Ugy hívják, hogy előélet-kutató vállalat. Mai termék. Az öskutatás mellett egészen jól veszi ki magát. Vezetője egy bohémkörökben is ismert testvérpár, akik rendelésre házhozszállítják bármelyik gyanuba vett egyén teljes és hiteles priuszát. Első akciójuk olyan sikerrel járt, hogy egy ismert pesti uriember azonnal eltűnt a közélet színteréről. Azóta már több új megbízás ügyében dolgozik az előélet-kutató vállalat. Ha aztán valami furcsa dolog történik majd az előélet-kutatók előéletének kitanulmányozása során, azon persze nem szabad majd csodálkozni.

5. EZER VACSORÁVAL kevesebbet szolgált ki átlag egy budai zöldvendéglő júliusban, mint az előbbi években. Pedig a szezon megindulásakor nagyon reménykedtek a pesti és budai kiskocsmák tulajdonosai. A rendkívüli viszonyok miatt a pesti családok itthon maradtak, és a vendéglősök azt hitték, hogy majd mindenki a budai kocsmakertek öreg fái alatt fogja tölteni a forró júliusi éjszakákat. Az időjárás azonban tönkretette a reményeket. Júliusban tíz nap kivételével teljesen északi, sőt még annál is hűvösebb időjárás volt Budapestben és Magyarországon. Most aztán az augusztusban reménykednek a pesti vendéglősök.

6. CSÁKY ISTVÁNNÉ GRÓFNÉ a minap reggel szülővárosába Grázba utazott. Szentgotthárdig elkísérte férje, a magyar külügyminiszter is, aki ott elbucszott feleségétől, majd

átutazott kerületébe Sopronba, ahol épp most nyitották meg a nyári egyetemét.

7. KAPOSVÁROTT TÖRTÉNT, — de Budapestben is felfigyeltek rá, — hogy egy ottani lap jelentése szerint a kaposvári katolikus lelkek száma egy hölgygel csökkent az elmúlt héten. Az illető hölgy — aki rögtön azután, hogy érettségi vizsgát tett menyasszonnyá lépett elő — bejelentette a plébánián, hogy zsidó hitre tér át. Azt hisszük, ez a legmeglepőbb hírek egyike 1940-ben.

8. KI HOL NYARAL? ez érdeklődő mostanában legjobban a budapesti közönséget, de talán másokat is. Az alábbi sorokban összeállítottunk egy ilyen kis »ki holt«. Eszerint Kánya Kálmán, volt magyar külügyminiszter Balatonalmádin nyaral, Muráti Lili, a kiváló színésznő Blédben, kolleganője Mezey Mária Ótátrafüreden, Szörényi Éva Balatonszemesen, Erdélyi Mici Balatonbogláron, Herczeg Ferenc Badacsonyban, Marai Sándor Kassán, Fedák Sári »Valahol a Balatonnál«, Tökés Anna Firenzében, Sulyok Mária Pöcsmegyeren, Kozma Miklós, Erdmándsdorf német követ, a japán, a görög és a szovjet követ Balatonföldváron, ahol még megtalálhatjuk Bartók Bélát és Harmath Hildát is és emellett nagyon sokan nyaralnak — Budapestben. Az idén csak két százalék magyar ment külföldre nyaralni.

A Vojvodina—Jadran falálkozón a petrovgrádi csapat nyerte a pontversenyt

Petrovgrádról jelentik: Szerdán délután folytatták a Jadran (Hercégnovi) —Vojvodina uszómérkőzést és a következő számokat bonyolították le:

400 méteres gyorsuszás: 1. Balla (V) 5.02, 2. Rosenfeld (V) 5.55, 3. Grahalics (J), 4. Szenics (J).

200 méteres melluszás: 1. Vrankovics (J) 3.08.2, 2. Csorovics (J) 3.21.2, 3. Bogdanov (V), 4. Rakity (V).

100 méteres hölgyuszás: 1. Engel (V) 1.30.8, 2. Tarasz (J) 1.34, 3. Marics (J), 4. Gaborov (V).

100 méteres gyorsuszás: 1. Balla (V) 1.05.2, 2. Jugovics (J) 1.10, 3. Bubalo (J), 4. Mihajlovics (V).

5x50 méteres gyorsváltó: 1. Vojvodina 2.33, 2. Jadran 2.35.

3x100 méteres vegyesváltó: 1. Vojvodina 4.00.4, 2. Jadran 4.09.

A pontversenyt a Vojvodina nyerte 86:77 arányban.

Az uszósámok után bemutató vízipólómérkőzés következett, amit a Jadran csapata nyert meg 6:1 (3:1) arányban.

A Jadran uszói Petrovgrádról Paličra utaztak, majd onnan pénteken Noviszádra és itt résztvesznek a szerb uszósövetség szeniorbajnokságán.

ZSIDÓELLENES Tüntetések a francia rivierán

Berlinből jelentik: A német távirati iroda nizzai jelentése szerint a városban és a francia Riviera több helységében zsidóellenes tüntetések folytak le. A tüntetők beuzták több zsidó üzlet kirakatát. Lyonban hasonló tüntetésekre került sor.

APRÓHIRDETÉSEK

egy heteköznap, napi vasárnap egy szó 1.— dinár, vastagbetűs 2.— dinár. A legkisebb apróhirdetés ára 12.— dinár. Hirdetéseket a másnapi lapra délután 3 óráig, szombaton déli 12 óráig vesszünk fel. A hirdetési adó a hirdetőfelet terheli.

Ne hamarkodja Ön el üzleti könyveinek lefektetését, hanem forduljon előbb szakemberhez, s így sok felesleges gondtól szabadul meg

BORBÉLY LAJOS professzionista könyvszakértő, Novisad, Postfah 75. Lakás: Kralja Petra II. 162. számú ház melletti új uccában.

VI.

»NÖVÉNYHARMAT utazásnál — jobb üdítő minden másnál! Ara patikákban, boltokban 14 dinár. 1879

ALLÁST KERES

PÉNZBESZEDŐ, KIFUTÓ, RAKTARNOKI vagy hasonló állást keres kerékpárral rendelkező középkorú férfi. Címe megtudható a kiadóban. 4549

FRANCIAORSZÁGBAN kísérettséget tett 14 és 15 éves leány perfekt francia nyelvtudással nevelői állást vállal gyermekek mellett. Cím: Almasiné, Noviszád, Nemaeska u. 22. 4580

ELADÓ

HÁZ 2x3 szobás, fürdőszobás lakással. W. C.-vel eladó. Braun Lázár, Szubotica, Boska Vujcsa ul. 21. A személypályaudvar mellett. 801

JÓKARBAN lévő szabógép eladó. Monyák Péter, Szenta, Gajeva 49. 4584

KIADÓ

KIADÓ árendába 41 hold föld szép szállással, Noviszád közvetlen közelében. Fő-ut és vasutállomás mellett. Bővebbet: Noviszád, Zselezniciska u. 3. 4574

KERESLET

GÉPLAKATOST keres a futaki téglagyár. Bővebbet: Birdics, Noviszád, Zselezniciska 1. 4587

Tört aranyat legmagasabb áron vesz Marikagyűrűt gyári áron ad Blafa ékszerész, Szubotica, Pasiceva 2.

DESANKA KREM

Szeplők, pattanások eltüntetésére: csak Popović-féle Deszanka krém (Kérjen ingyen mintát.) JUGOFLOA A. D. BEOGRAD Cetinjska ul. 26.

MAKULATURA PAPIROS

kapható a Reggeli Ujság kiadóhivatalában

KÜLÖNFÉLE

DR. FILIPON CREM a legjobb és legelterjedtebb nappali krém. Kicsi 14 din. nagy 20 din. éjjeli 15 din. Apoteka Kichler, Vrsac. 2474

FIAT, DKW, WANDERER, AUDI-HORCH, PIRELLI-AUTOGUMI, AUGUST KUTALEK-NOVISAD, WARTA ACCUMULATOR, WALVOLIN AUTO-OLAJ

TŐZSDE

BEOGRADI BIRKOTZSDE
Devizák: (kínálat — kereslet dinárokban) + 28.5% prim.

Augustus 8.
London (egy font) 177.34—174.14
Newyork (100 dollár) 4485—4425, Genf (100 svájci frank) 1018.06—1008.06, Szajoniki (100 drachma) magánkliring 43.06—42.36, Newyork magánkliring 5520—5480, Berlin magánkliring 1490—1470.

Allampapírok: 7%-os Hip. bankkötvény — 100, 7%-os külföldi kölcsön — 94, kötés 99.50, 2 1/2%-os Ratna Steta 442—440, 6%-os bégluk 76.50—75.75, kötés 76, 6%-os dalmát agrár 69.50—69.25, kötés 69.25.

Részvényesek: Narodna Banka 7825—7800, kötés 7850.

KÜLFÖLDI TŐZSDEZÁRLATOK

Zürich: Beograd 10, Páris 940, London 1765, Newyork 440, Milánó 22.20, Berlin 175.75, Szófia 5, Bukarest 2.30.

VÁSÁROLJON HIRDETŐINKNÉL!

Reggeli Ujság

Uredništvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Noviszád, Kr. Petra II. (Futcski put) 50
Telefon: 21—37, éjjel 20—58
Felolés kiadó: **Andreo Dezo**
A kiadóhivatal elölje részlete: **Elazsek Ferenc**
Preprinta: — Előfizetés:
Egy hónap 28.— dinár (kihordó útján 30 din.)
Három hónap 80.— dinár (kihordó útján 86 din.)
Félévre 160.— dinár (kihordó útján 172 din.)
Zsazi svakodneвно - Megjelenik naponta Post.Čekovni račun — Postacselekszámla: Beograd, 59.754. Zagreb, 46.692